

ПОЛИТИКИН

6. 4. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 25 ДИН

БРОЈ

1684

ЗАБАВНИК

НЕОБИЧНА КАТАСТРОФА

СПАСИОЦИ СУ
ОБОРИЛИ
„НОРМАНДИЈУ”

Фирме

Веровати или не!

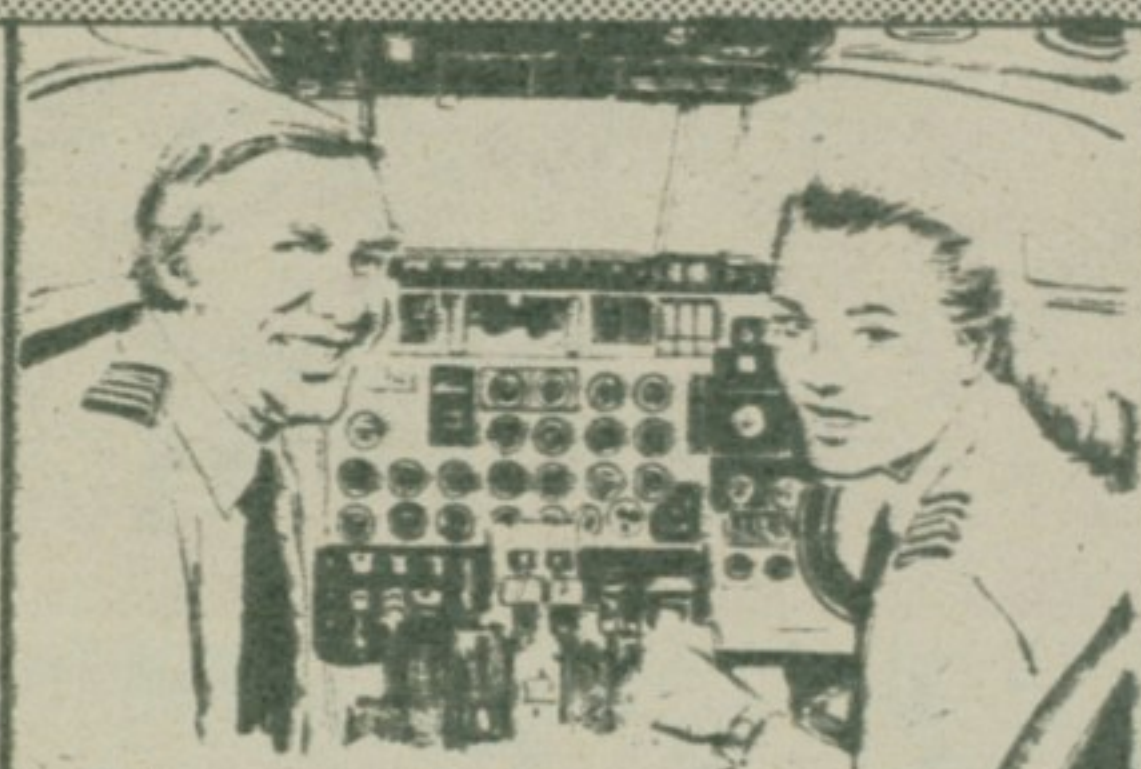
НАЈУКРАШЕНИЈА УНИФОРМА НА СВЕТУ

МАРКИЗ ДЕ ЛА ЕНСЕНАДА (1702-1781), ШПАНСКИ ДРЖАВНИК, 20 ГОДИНА РЕДОВНО ЈЕ УКРАШАВАО СВОЈУ УНИФОРМУ ДИЈАМАНТИМА. ПОНЕДЕЉКОМ БИ СЕ ОКИТИО КАМЕНОМ У ВРЕДНОСТИ ОД 100 000 ДОЛАРА, А СВАКОГ НАРЕДНОГ ДАНА БИ ДОДАВАО ПО ЈЕДАН ТАКО ДА БИ КРАЈЕМ НЕДЕЉЕ ЊЕГОВА УНИФОРМА БИЛА УКРАШЕНА ДИЈАМАНТИМА У ВРЕДНОСТИ ОД 700 000 ДОЛАРА.

ГРАШИЛ

КОЈА ОД ДАВНИНА КОРИСТЕ ЗЕМЉОРАДНИЦИ, ЗАПРАВО НЕ ПЛАШЕ ГАВРАНОВЕ СЕМ КАД ИМ ВЕТАР ЊИШЕ РУКАВЕ ИЛИ ДРУГЕ ДЕЛОВЕ ОДЕКЕ.

Мом и Цеки Тербер

младенци из Сени Луиса у Мисурију (Сад) раде као пилоти и копилоти на истом авиону.

СТАТУА ЈАРЦА

УПЛЕТЕНОГ У ЖБУЊЕ КОЈА ЈЕ СТАЈАЛА У ЈЕДНОЈ УЛИЦИ УРА, ПРАСТАРОГ СУМЕРСКОГ ГРАДА, БИЛА ЈЕ НАПРАВЉЕНА ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА.

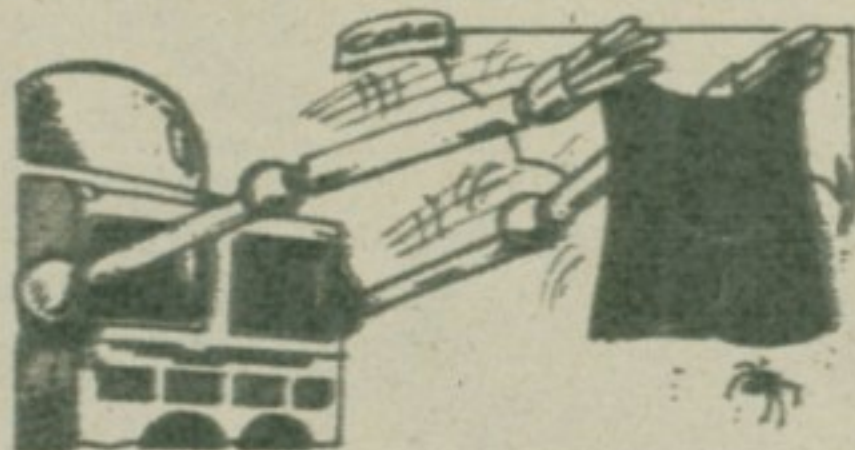

В. Ј. ПЕЧЕТ

ПЕЧАО ЈЕ НА РЕЦИ АЛТАМАХА У ЏОРџИЈИ (САД) И УПЕЧАО НОВЧАНИЦУ ОД 20 ДОЛАРА. ЊЕГОВ СИН ЏОН ЈЕ ТАЧНО ГОДИНУ ДАНА ПРЕ ТОГА НА ИСТОМ МЕСТУ, УПЕЧАО НОВЧАНИЦУ ОД 5 ДОЛАРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

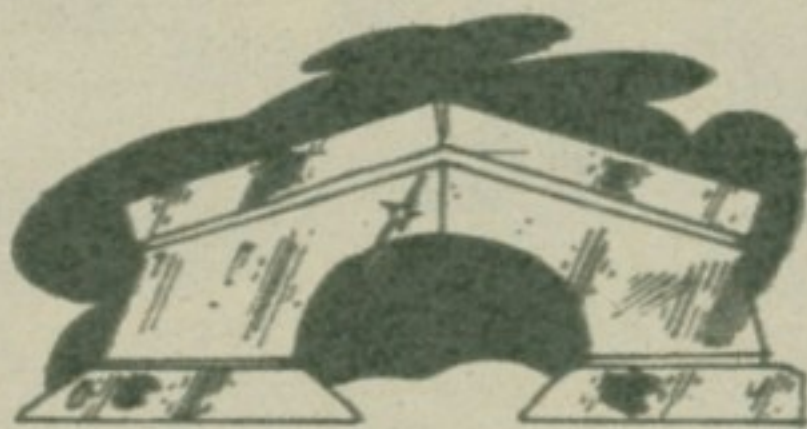

у неким ексклузивним продавницама одеће у Паризу постављени су компјутери који муштеријама узимају мере и преносе их специјалној ласер шивајој машини. И док наручилац испије кафу, из радионице у рекордном времену, као у неком научнофантастичном филму, стигне савршено сашивено одело по жељи муштерије.

у области Бероу, на обалама Северног леденог окова, после пуних петсто година пронађена су савршено очувана тела једне петоцчлане породице Ескима који су највероватније завршили у леденој гробници, у ствари, у свом иглоу за време неке велике снежне мећаве која их је затрпала.

у Бугарској, недалеко од Софије, недавно је постављен мост од стабла. Његови конструктори тврде да ће такав мост бити дугачији од уобичајених гвоздених мостова и оних од армираног бетона. Предност оваког моста је и у томе што не кородира.

у Сједињеним Америчким Државама је пракса да се танозвани уображени болесници најчешће лече пилулама од талка и шећера. Иако је у многим случајевима веома ефикасан, овај начин „лечења“ тренутно је на удару бројних америчких психолога који тврде да се неки пацијенти ипак не могу преварити и да се због тога лече сами узимајући лекове који им дођу до руке, што им свакако шкоди.

нове кошнице у облику праве правца вишеспратнице у малом недавно су се појавиле у енглеском граду Лоустофту. Њихов творац Роберт Барит тврди да такве кошнице не само да лепо изгледају, него и пчеле у њима дају много више меда, а то потврђују и купци ових нових домова за пчеле.

кад се пре извесног времена у продавницама у Мериленду (САД) појавио нови детергент за прање посуђа са мирисом лимуна и етикетом на којој је уз слику расеченог лимуна било написано да у њему заиста има сока од лимуна, за само неколико дана близу педесет

торо деце од оно пет година старости нашло се на клиници – због тровања. Сви су они редом нови детергент заменили за прави сок од лимуна.

аустралијска компанија Квантас имала је грдие штете због авантуре једног мачета по имену Биглз нога су његови апетити послати из Брисбејна у Окленд, на Новом Зеланду – где никада није ни стигло. У ствари, после недељу дана пронашли су га у пртљанику јед-

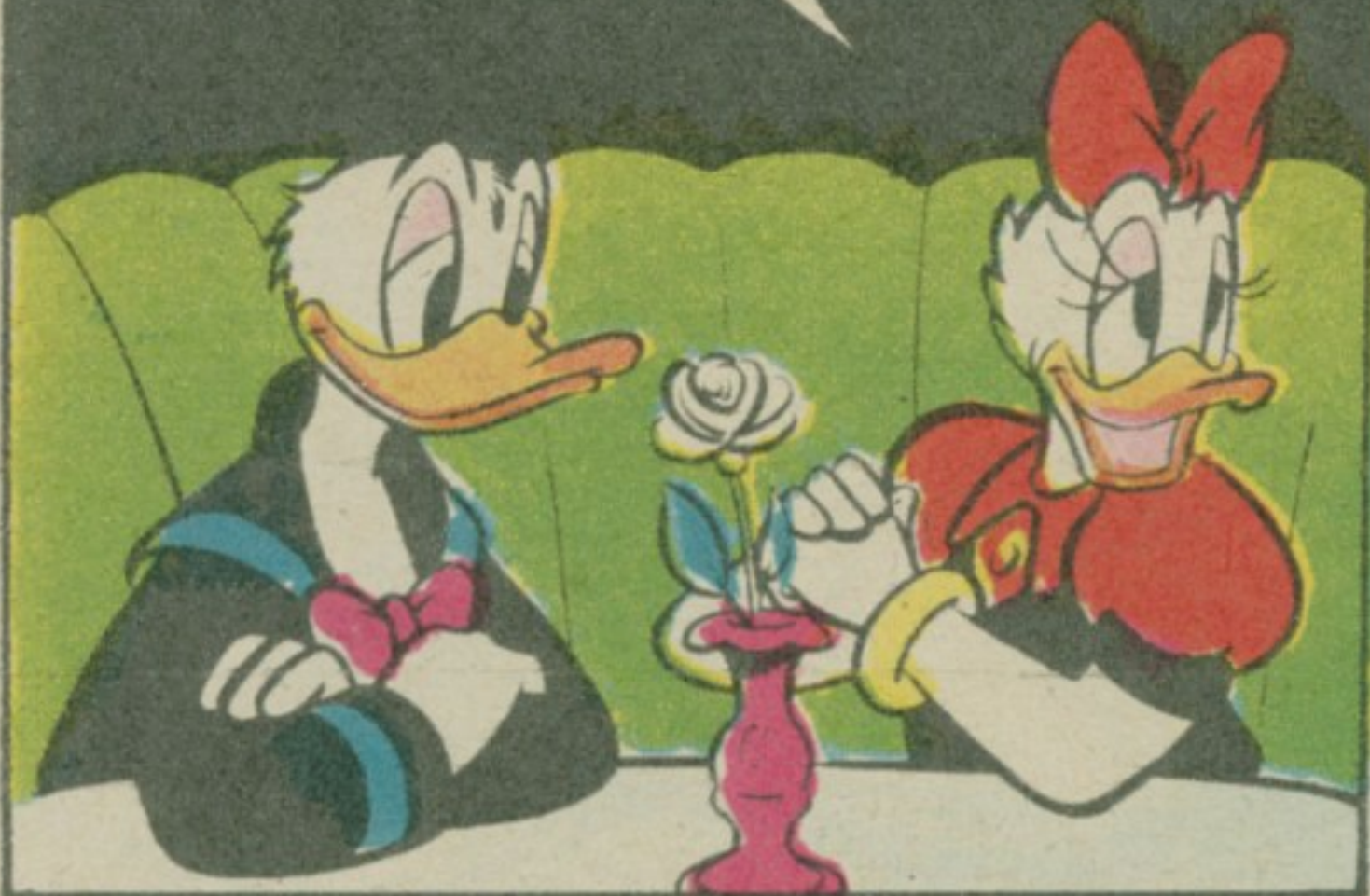

ног „цатба 747“ који је слетео у Сиднеј. Испоставило се да је маче обично пола света путујући од Аустралије до Новог Зеланда, од Финије до Сингапура, од Мелбурна до Сиднеја. Уплашено и изгладнело пуна два дана дрмало је у неизвесности читав персонал аеродрома. Због непредвиђеног застоја у саобраћају компанија је претрпела штету од милијарду старих динара.

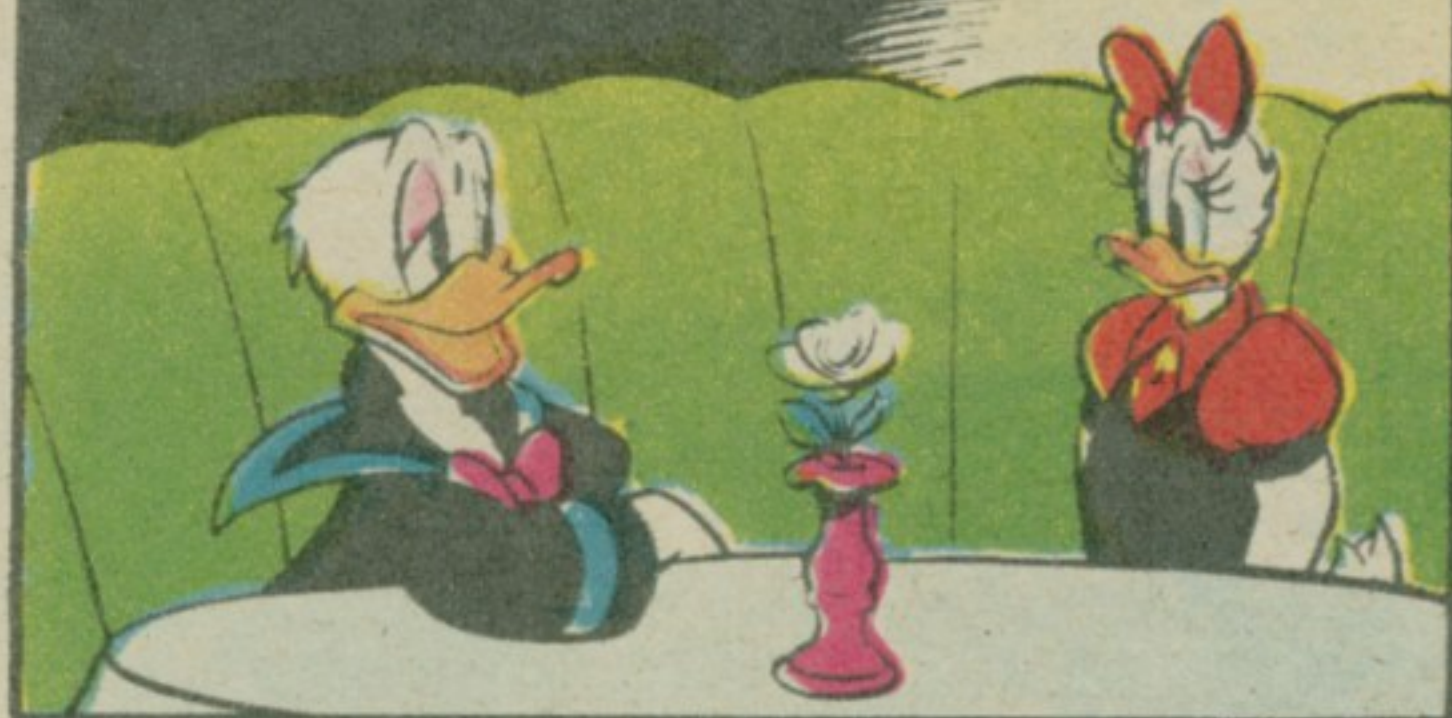
WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ОХ, ПАЈО, ПА ОВО ЈЕ ДИВНО!
КАКАВ РЕСТОРАН!

ПА ТИ ЗНАШ МЕНЕ
-КАД ТЕ ИЗВЕДЕМ,
ОНДА НЕ ШТЕДИМ!

НИСАМ МИСЛИЛА ДА
ЋУ ДОЋИ У ОВАКО ОТ-
МЕН РЕСТОРАН!

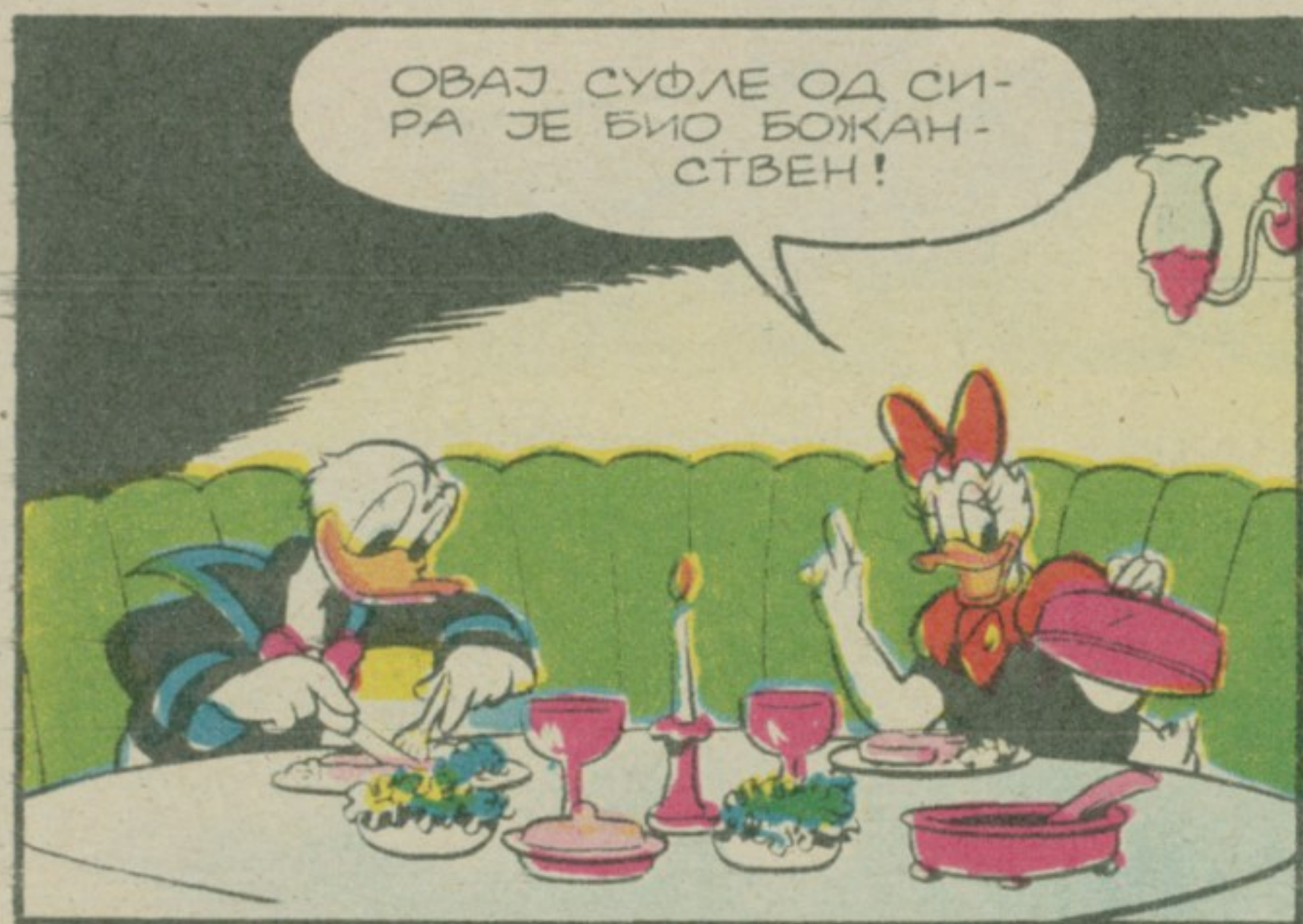

Distributed by King Features Syndicate.

ПОГЛЕДАЈ ОВАЈ ИЗБОР
ЈЕЛА: МОЗАК У ПЕРГА-
МЕНТУ, ПОХОВАНЕ КУ-
РЕКЕ КРЕСТЕ...

ОВАЈ СУФЛЕ ОД СИ-
РА ЈЕ БИО БОЖАН-
СТВЕН!

КАКВА УСЛУГА! КАКВА ХРАНА!

Copyright © 1983
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ЗАИСТА ЧОВЕК НЕ ТРЕ-
БА ДА ЖАЛИ ПАРЕ КАД
МУ ПОНУДЕ ОВАКВО
ИЗОБИЉЕ!

У ПРАВУ СИ! ЗАТО И
НЕ ЖАЛИМ БОНОВЕ
ЗА ТОПЛИ
ОБРОК!

8
28

**МЛАДИ СТРУЧЊАЦИ
ФАБРИКЕ „ИВО ПОЛА
РИБАР“, СОПСТВЕНИМ
ЗНАЊЕМ,
ДОВИТЉИВОШЋУ И
СПРЕТНОШЋУ
РАЗВИЛИ СУ
ВРХУНСКУ
КОМПЈУТЕРСКУ
ТЕХНОЛОГИЈУ.**

свакодневно, преко електронских камера, писаћих машина или телефона с меморијом, до моћних компјутера у свемирској технологији. Другим речима, без рачунара је већ тешко замислити данашњи свет.

ра" металном блоку не избуши или изреже све што је нацртано у пројекту. Блок онда иде даље, машина узима следећи и... свака два минута, на пример, готов је по један блок мотора за „југо 45“.

Тако је фабрика „Изо Пола Рибар“ данас једини домаћи произвођач аутоматизованих тешких алатних машина па их, захваљујући управо томе, чак и извози у Совјетски Савез и СР Немачку.

датак шта одређена машина треба да ради, они најпре израђују пројекат за њен електронски мозак, затим израђују шему његових делова, па приступају изради тих делова. За пет година посао се толико развио да сада, упоредо с овим, праве одређене уређаје којима ће брже и више производити, дакле — сами развијају и технологију производње.

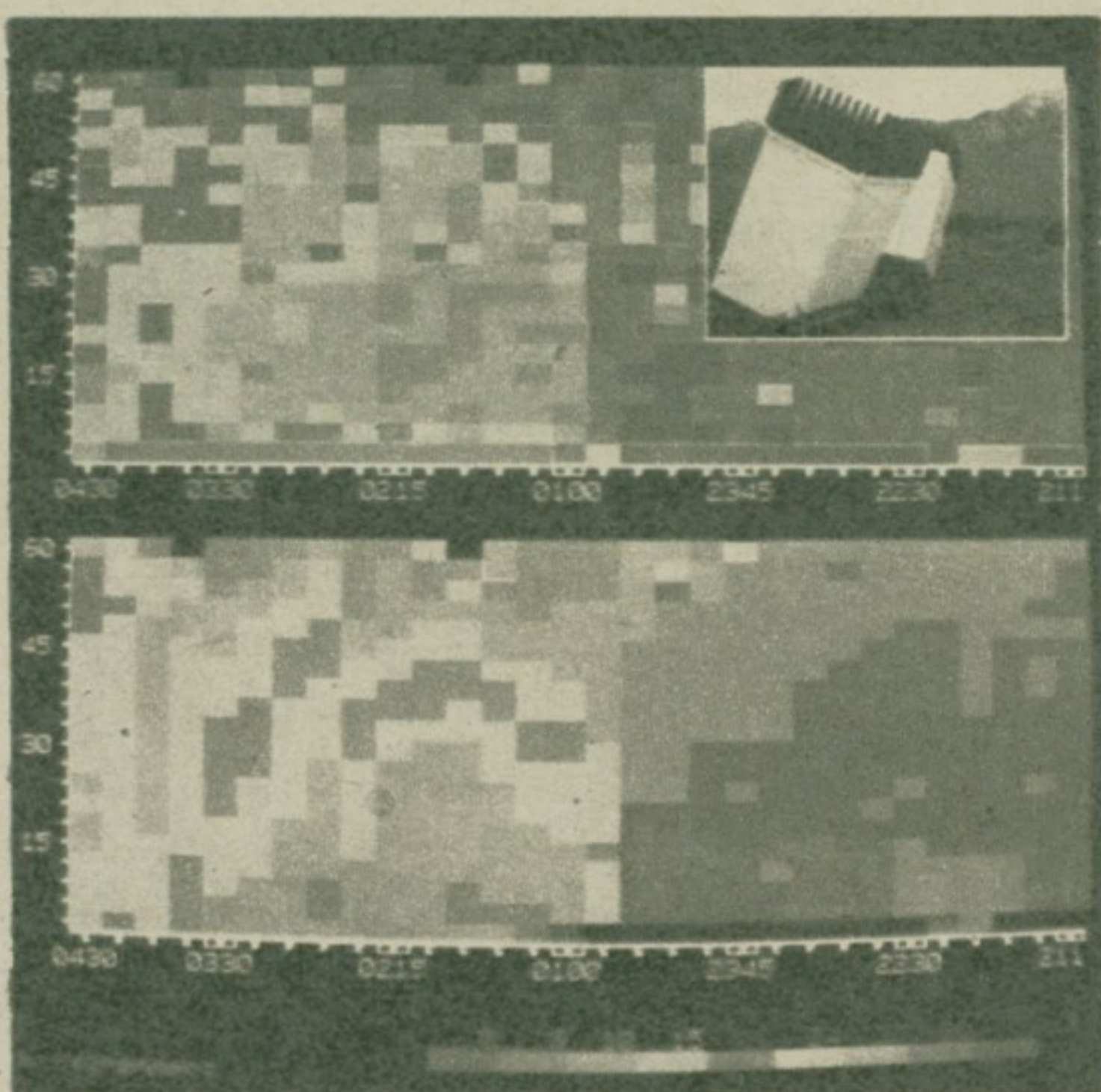
И најзад, поред рачунара за управљање машинама које се раде у „Поли“ они праве по наруџбини компјутере и за друге фабрике, па и оне које нуде тржишту. Циљ им је, како кажу, да се електроника уведе у наставу како се то већ годинама чини у свету, а и да школују нове младе генерације кибернетичара који би ухватили и држали корак са развијеним земљама. А да млади то могу – „Полини“ електроничари већ су доказали.

ВЕТАР КОЈИ СЕ ВИДИ

Вероватно се још у каменоме доба неки наш виспрени предак досетио да лизне прст и подигне га увис не би ли установио с које стране ветар дува. Доцније су измишљени лимени певци, змајеви и друга „чудеса“ која су се окретала на димњацима сведочећи о машти месног лимара, а данас постоје компликовани и прецизни уређаји на аеродромима, где је и најнеопходније знати колико је јак ветар, мада се још на многим местима у близини писте или ауто-пута могу видети пругасте „кобасице“ надуване у правцу ветра.

Све ово је – каменоме доба у поређењу са електронским уређајем постављеним у Пасадени, Калифорнија. То компјутерско „чудовиште“ зове се *Доплер акустик саун-*

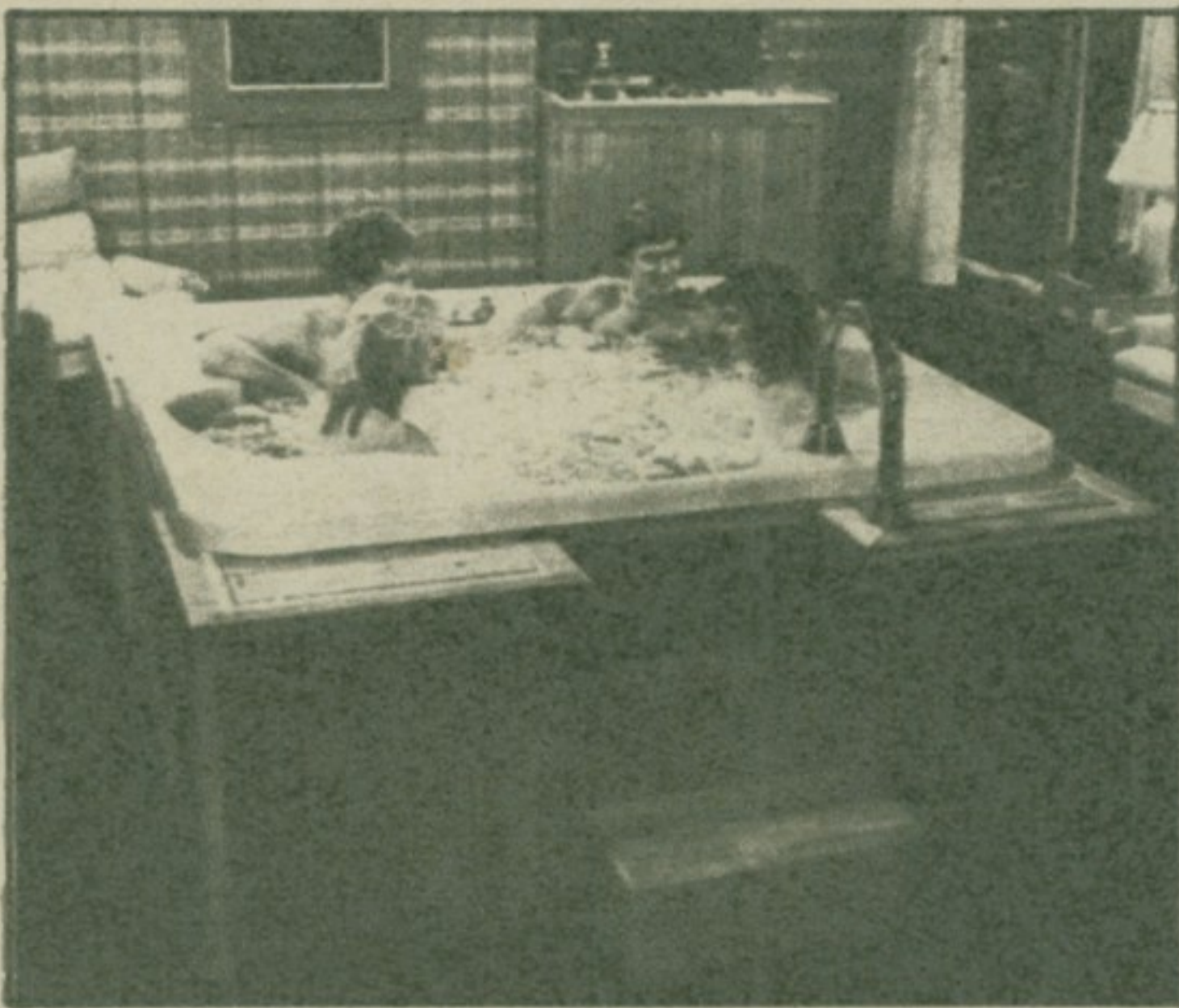
дер и служи за одређивање правца, јачине и брзине ветра, али на какав начин! Све те вредности које се „хватају“ помоћу две или три специјалне антене прерачунавају се у компјутеру и показују на великом екрану у боји у контролној соби. Тако се поред број-

чаних вредности које не престано излазе, ветар види у нијансама од модре до црвене. Види се и како ветар мења правац, колико су чести удари, дакле, све његове ђуди и то лепо обојене... Овај систем за сада се користи још у експерименталне сврхе.

ДОБИТЕ НАМ У КАДУ

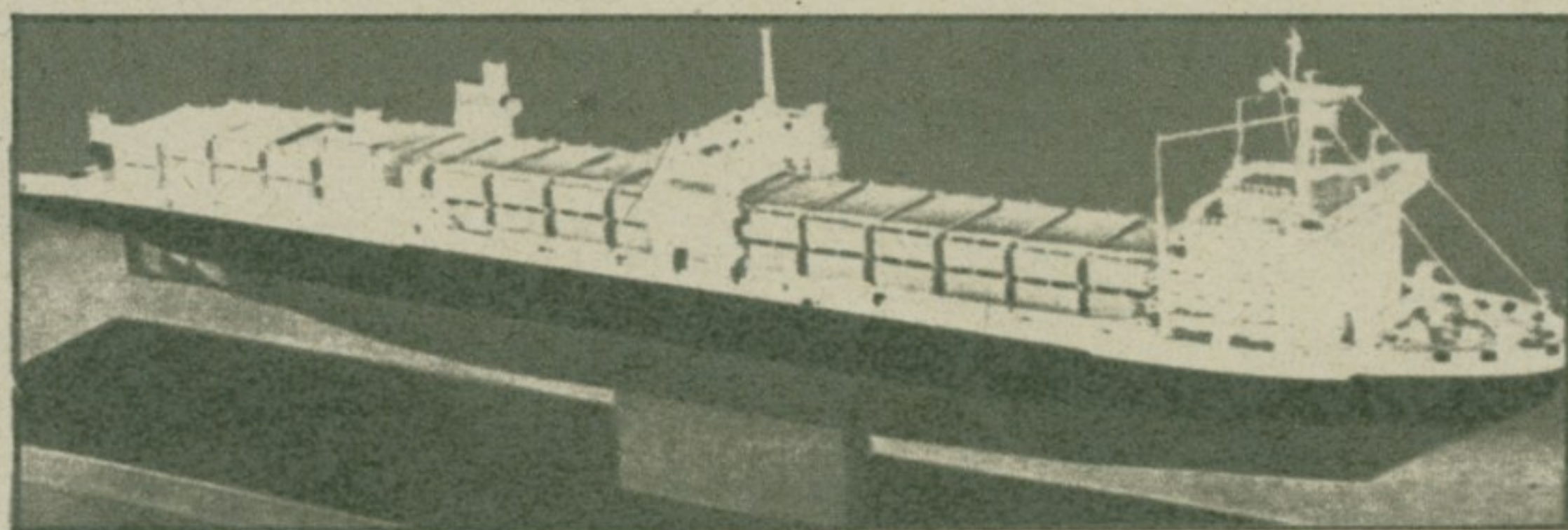
Ово је најновији „изум“ – може и досетка – произвођача купатилског намештаја Бата Колера. Та

„када“ намењена гостима и то у зимском периоду продаје се на америчком тржишту, а пројектована је тако да може да прође кроз сваку стандардну врата, што значи да произвођачи рачунају на велику потражњу. Наравно, она има уграђене грејаче и то на два краја, као и уређај за таласање воде. Па коме се свиђа, може и тако да позове госте на чашицу или закуску.

НУКЛЕАРНИ ЛЕДОЛО- МАЦ

Док се на Западу уопште не граде трговачки бродови на нуклеарни погон, јер се технологија није тако усавршила да би била исплатива, у Совјетском Савезу се већ пуних 35 година успешно производе управо такви бродови. Нуклеарну еру у совјетској бродоградњи отворио је ледоломац „Лењин“ 1959. године, да би данас, најно-

вији контејнер, намењен такође пловидби по арктичким морима, у свету био оцењен као један од најсавршенијих икад изграђених трговачких бродова.

Начињен у лењинградском Балтичком бродоградилушту овај џин за пре-

вожење шлепова кроз Северно море током три летња месеца, када је пловидба уопште могућа, обликован је тако да се може „уклопити“ у бразду снажног ледоломца када је лед одвећ велики, али може и сам да се пробија. Снабдевен је дизалицом

која може да подигне терет од 500 тона – а то је један од 74 шлепа колико стаје у овај брод.

Поред осталих техничких достигнућа на броду ради и систем за вентилацију и грејање прилагођен арктичким температурама од минус 50 степени.

МОТОЦИКЛ ЗА СВЕ ТЕРЕНЕ

Под овим „за све терене“ подразумева се и – вода. Ко зна где све може да вам падне на памет да кренете кад већ имате мотор, резоновао је брачни пар Жабуле из француског градића Вјене, па су сконструисали једноставно и лако покретљиве „чамце“ на које се поставља мотоцикл или скутер. То пловило личи на мали катамаран, годинама већ омиљен код једриличара. Ако имате мотор и волите путовања, ето идеје за коју не

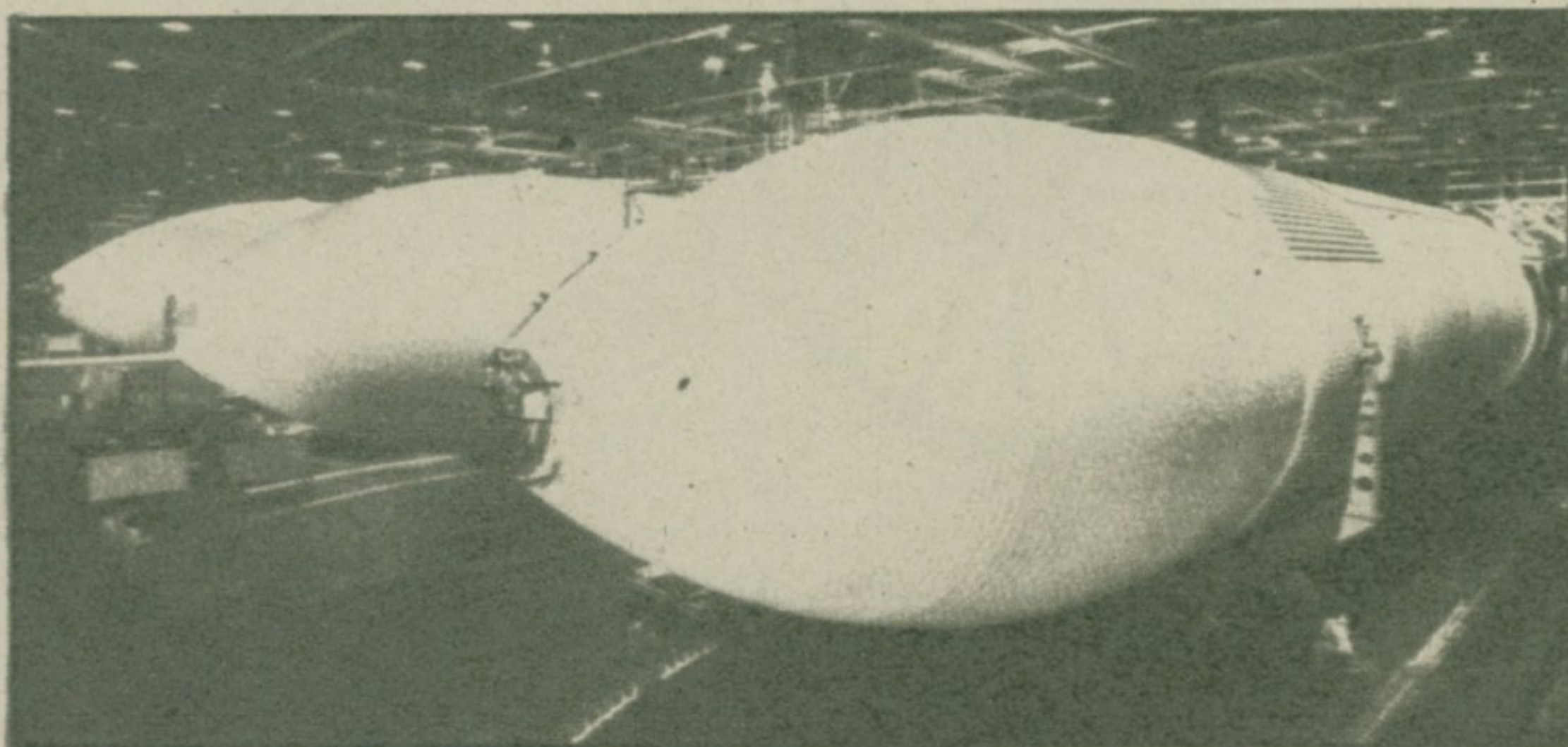
РЕЗЕРВОА- РИ ЗА ШАТЛ

Овако изгледају резервоари за већ свима добро познату летећу лабораторију популарно звану „шатл“. Сваки садржи 526 000 галона течног водоника и кисеоника за по један од три главна мотора летелице. Дугачки су по педесет метара, а пречник на најширем делу износи осам метара.

морате да путујете у Француску пошто се може направити свуда, а до лета још има времена!

Припрема:
Мирјана Крстуловић

Национално ослободилачка револуција у Србији је 1804. године започета искључиво оружјем које се у народу затекло из периода последњег аустро-турског рата 1788–1791. и времена Народне војске Станка Арамбаше 1797. Током првих ратних операција, знатне количине оружја су отимане од противника или куповане из околних турских крајева. Но, то су углавном биле застареле пушке и пиштољи, са турским механизмима, често више украсни него употребљиви. С друге стране број овако набављеног оружја ни приближно није могао да задовољи потребе устаника чија се војска све више повећавала.

То је приморало устанике да се марта 1806. године обрате бечком двору са молбом да им се омогући легална куповина ратног материјала на аустријској територији. На жалост, делегација коју су чинили прота Матија Ненадовић, Божа Грујовић и Милош Урошевић, претрпела је потпун неуспех у Бечу.

Устаници су се силом прилика брзо прилагодили новонасталој ситуацији. Већ другог јуна 1806. Карађорђе позива у Топчидер трговце са аустријске територије и са њима прави план о илегалном снабдевању своје војске. Тако је рођена велика и ефикасна кријумчарска мрежа која је покривала велики део територије данашње Југославије.

Оружје је набављено чак у Штајерској, Корушкој и Крањској, одатле сплавовима, токовима Муре, Драве и Дунава, пребацивано у Славонију, Хрватску и Срем, и код пограничних места као што су били Земун и Митровица, тајно, најчешће ноћу, дотурано у Србију. Право чуђење изазива чињеница да су трговци, и поред будности војних власти, устаницима, сем пушака, дотурали и читаве топове са лафетима, тешке и по неколико стотина килограма.

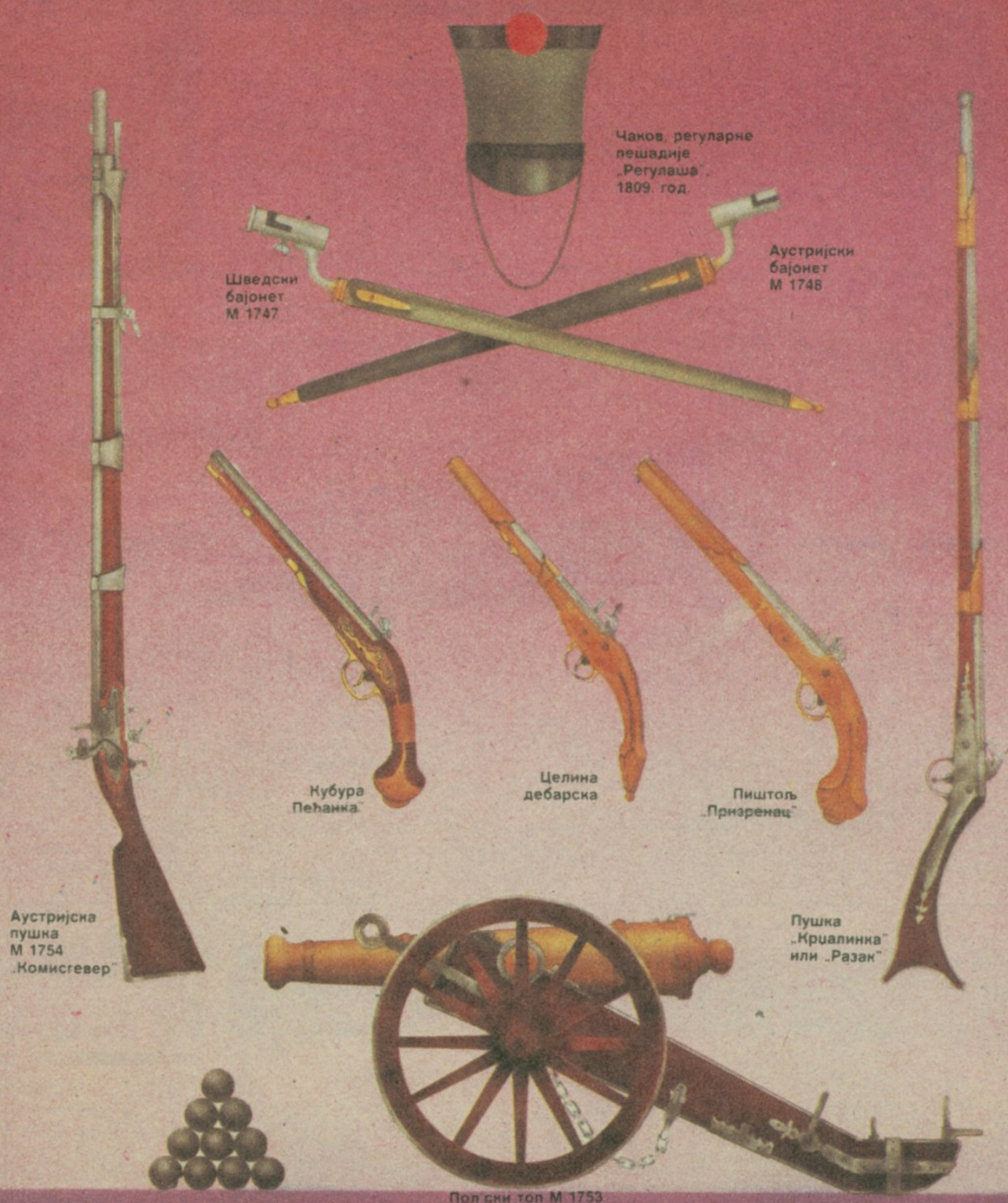
Кад су се руска и устаничка војска 1807. спојиле, најзад су створени сви услови и за дотур толико очекиване савезничке помоћи Србији. Истина је да је Русија од 1807. до 1812. године устаницима испоручила неколико хиљада пушака, велике количине муниције и доста топова.

Тешкоће око илегалне набавке ратног материјала у Аустрији, као и

ОРУЖАЊЕ
ВОЈСКЕ
У ПРВОМ
СРПСКОМ
УСТАНКУ
1804–1813.

-ХАЈДУК-ТОП-

ВАТРЕНО ОРУЖЈЕ

ВРХУНАЦ МАЈСТОРСТВА

ХЛАДНО ОРУЖЈЕ

застарелост оружја које су уступили Руси, али и жеља за осамостаљењем, приморали су устанике да почну да размишљају о томе да и сами праве оружје. Зато се још 1807. приступа обнови старог аустријског односно турског Арсенала и „Цојгхауса“, који су се налазили у Доњем граду београдске тврђаве.

У овим радионицама су се ковала пешадијска копља намењена борцима без пушке са бајонетом, прекивале косе у сабље и „пројектовала“ и изливала артиљеријска и пешадијска муниција. Арсенал посебно добија значај пошто је карловачки звоноливац Јован Фогарашија излио успешно први топ. Осим Фогарашија и његовог калфе Боте, познати тополивци оног времена су били још Милисав Петковић, Тома Милиновић и Јован Ковач, који је углавном радио на објектима оруђа, а технологији изливања топовских ђулади, бомби и граната, знатно су допринели руски ливци из Луганског завода Козма Калињин и Григориј Пољаков. Српски „хајдук-топ“ по свим карактеристикама изједначио се са најсавременијим артиљеријским материјалом других европских армија.

И поред свих напора, основу наоружања масе народне војске су све време устанка чиниле пушке турско-балканског порекла занатске израде. Сви изводи се слажу да су у Србији најчешће пушке биле „кучалинке“, потом „арнаутке“ са својим варијантама „џефердарима“ и „чибуклијама“ као и јаничарске пушке „шишане“.

Од хладног оружја преовлађивао је јатаган погодан за борбу у расутом строју, потом сабље, а код коњице, и копља.

Успешне зачетке домаће војне индустрије, модернизацију наоружања и организацију савремене војске је прекинуо слом устанка 1813. Али, ма како био трагичан, крах 1813. није успео да уништи слободарске идеје и пробудену свест народа. Свест да се снагом сопственог оружја може одупрети вековном поробљивачу, борбена искуства стицана током једне ратне деценије, први корени државотворности, две године касније ће донети један нов, успешнији бунт.

Бранко Богдановић

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ

ДВАНАЕСТ
ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

СЕДМОГОДИШЊЕГ
КАРПОВА ПРИМИЛИ
СУ У ШАХОВСКУ
СЕКЦИЈУ
ЗАХВАЉУЈУЋИ

ПРЕПОРУКАМА САШЕ
КОЛИШКИНА: – ОВАЈ
КЛИНАЦ ДОБРО ИГРА
ШАХ, ПОБЕЂУЈЕ ЧАК И
МЕНЕ

Добила сам брата – ви-
кала је 5. маја 1951.
петогодишња Лариса Ев-
геневич Карпов, трчећи
по дворишту једне вишес-
пратнице у далеком урал-
ском граду Златоусти.

– Зашто вичеш толико,
па сви су већ чули да сад
имаш брата! Хвала богу
сада ћу бар имати друга у
овом дворишту. Досадило
су ми девојчице – побунио
се Саша Колишкин, деча-
чић истог узраста, иначе
Ларисин први сусед.

– За игру ћеш да приче-
каш док мој брат не порас-
те. Саша и није слутио да
ће са малим Анатолијем,
како су Ларисином брату
дали име, почети да се иг-
ра за непуних пет година.
А играли су и то веома оз-
биљно, ништа друго него
шах.

Глуп разлог

Златоуста је индустриј-
ски град на Уралу, на оном
делу те сурове планине
где Средњи Урал прелази
у Јужни. Ту негде на грани-
ци Европе и Азије, службо-
вао је као начелник једног
погона у металуршком
комбинату Јевгеније Сте-
панович Карпов. Ту је упоз-
нао Нину Григорјевну,
оженито се њоме и добио
кћер и сина.

Лариса је била здраво и
напредно дете и лако је
подносила сурову уралску
климу. Анатолиј је био
сушта супротност, нежног
и осетљивог здравља, Ches-
то је био болестан, па је
мајка одлучила да напусти
посао и остане код куће
поготову што малог Тољу,
нису хтели да приме у де-
чији вртић.

Кад би се вратио из фаб-
рике, отац би прво прочитао
новине, удобно се
сместио у једну фотељу и
на шаху који би поставио у
крило, погледао најновију
партију или покушавао да
реши шаховски проблем.

КРОКОДИЛСКЕ СУЗЕ

Анатолиј Карпов је рођен у Златоусти на Уралу
23. V 1951. године. Титула првака света му је до-
дељена 1975. године пошто се званични првак
Роберт Фишер добровољно повукао. У два меча
са Корчнојем у Багину и Мерану успешно је од-
бранио титулу. Један је од ретких послератних
шампиона света који редовно игра на турнирима.
Живи у Москви.

Увече дошао би неко од
суседа или колега из фаб-
рике да одиграју коју пар-
тију шаха. Често је Нина
Григорјевна морала да
опомине играче да је по-
ноћ одавно прошла и да
сутра треба рано поћи на
посао. Шах је, једноставно
речено, Јевгенију Степано-
вичу ушао под кожу. Иако
није имао ниједну од кате-
горија, није никада одиг-
рао ниједну турнирску пар-
тију Карпов је као шампи-
он света у књизи „И сутра
поново у бој“, написао за
свога оца да је то прилич-
но јак играч.

Четворогодишњи Анато-
лиј је често посматрао ка-
ко отац игра, али ништа ни-
је разумео. Много му се
допадала, шарена шахов-
ска табла, а од фигура на-
рочито га је привлачило
скакач. Једнога дана, док
је отац нервозно чекао да
се појави пријатељ, Тоља
га је упитао:

– Тата, молим те научи
ме како се ово игра.

Озбиљни и строги Јевге-
није Степанович одбрусио
је:

– И сувише си мали да
играш шах. Кад мало по-
растеш, показашу ти.

Тоља се тихо повукао,
дубоко разочаран што
отац не жели да га научи
да игра шах, због једнога,
за њега тако глупог разло-
га, зато што је мали.

Није прошло ни месец
дана, а Тоља се опет обра-
тио оцу.

– Да ли сам сада до-
вољно одрастао да ме на-
учиш да играм шах?

– Не, сине, ниси још,
шах је озбиљна и тешка иг-
ра. Ако га погрешно сад
научиш, никада га касније
нећеш играти добро.

Тако се то понављало
више пута и коначно, негде
пред пети рођендан малог
и мршавог Анатолија, отац
је немајући куд, пристао.

Ако заплачеш...

– Хајде прво да те на-
учим како стоје фигуре.

– То знам – одговорио је
дечак – сам ћу да их поре-
ђам.

Хитро је поређао и своје
и очеве фигуре.

– Е, па да почнемо. Ви-
диш свака фигура се кре-

ће по строго утврђеним
правилима, али најважније
је да схватиш да свака фи-
гура има своју вредност –
тако су почели први часо-
ви из шаха које је добио
будући шампион. Отац је
систематски, стрпљиво и
са пуно љубави уводио пе-
тогодишњег дечака у тајне
шаха, али није хтео да са
њим одигра партију шаха.
Тоља је упорно навали-
вао, а отац одбијао. Било
му је жао да га победи, а
никако није хтео да га пу-
сти да добије партију. Јед-
нога дана – када је Тоља
са својим молбама био не-
сноснији него обично и
Јевгениј Степанович је по-
пустио. Анатолиј је поре-
ђао фигуре узимајући за
себе оне беле. Као први
потез без размишљања је
повукао пешака испред
краља за два поља.

– Рецимо Тоља, због че-

С огромним напором је
суздржао сузе. Можда би
и заплакао да га отац није
строгим гласом прекинуо.

– Добро запамти, без
пораза нема победа. А ако
почнеш да ми цмиздриш,
знај добро са тобом више
нећу играти шах.

– Да одиграмо још једну
партију – предложио је То-
ља, више у жељи да нешто
каже него што је осећао
потребу да још игра.

Отац је пристао, овог пу-
та је почео да игра неоз-
биљно потурајући своје
фигуре под удар синовље-
вих. На крају је остао само
са краљем, али Тоља није
никако успевао да га мати-
ра. Јевгенија Степановића
је веома веселило што се
његов Тоља толико силно
замислио покушавајући да
реши тајну звану мат. На
велику жалост будућег
шампионата никако му ни-

на курс за инжењера-ме-
ханичара. Мајка је на Ура-
лу остала сама са децом.
Анатолиј је партнера у ша-
ху нашао у Саши Колишки-
ну, оном истом дечаку из
суседства који се стално у
дворишту играо са њего-
вом старијом сестром Ла-
рисом. Саша је виши од
њега за две главе и веро-
ватно је једини човек да-
нас на свету који може да
се похвали да је Анатолија
Карпова победио више од
двадесетак пута.

Једне зиме Анатолиј се
разболео и морао је дуже
да остане у постели. Све
време је друговао са ша-
хом. Мајка се уплашила да
га то не замара више него
што дечак може да подне-
се, па је склонила шах.

– Толико су му биле ве-
лике сузе у очима да сам
схватила зашто их људи
зову „крокодилске“, па
сам се сажалила и вратила
му га – причала је мајка
оцу када се вратио из Мос-
кве.

Карпову је било свега
седам година када је на
шаховском небу заблестао
метеор назван Махаил
Таљ. Он је на многе деча-
ке, па и на малог Тољу де-
ловао попут магнета. Тих
дана Карпов је осетио нео-
дољиву потребу да се уч-
лани у неку шаховску сек-
цију и опроба своје снаге
са другом децом. Родите-
љи су имајући у виду ње-
гово нежно здравље,
пружили отпор. Помогло је
Саша Колишкин, а ко би
други. Проблем је био и да
Карпова приме у шаховску
секцију Дворца спорта
при металуршком комби-
нату којим је руководио
Алексеј Пак, данас у свету
познат као први професио-
нални тренер Карпова. И
овде је главну улогу одиг-
рао Саша. Он је једностав-
но довео Карпова и рекао
тренеру:

– Овај клинац добро иг-
ра шах, побеђује чак и ме-
не – и Карпов је био прим-
љен. Мали Тоља је попут
својих славних претходни-
ка трудом, радом, залага-
њем и гвозденом вољом
дошао до самог врха на
коме је и дан-данас. Мно-
го тога се одрекао и много
тога је жртвовао, али ниш-
та није било узалуд.

Б. М. – М. Б.

га си одиграо баш тај по-
тез.

– Па – одговорио је брзо
дечак – видео сам да ти
редовно тако почињеш
партију. Отац је играо вео-
ма озбиљно и партија је
брзо била готова. И следе-
ће три је Тоља изгубио и то
у не баш много потеза. Де-
чак се сав заруменио и
сваког секунда је изгледа-
ло да ће бризнути у плач.

је пошло за руком да мати-
ра оца.

То вече је, ипак, добро
запамтио, дуго ће се сећа-
ти речи да су порази у
ствари пут до победа.

Опет Саша

Није прошло много, а у
породици Карповљевих
дошло је до битних проме-
на. Оца су послали у Мос-
кву на институт „Баумана“

Dik
Browne

ХОТАР СТРАШНИ

ПОСЛЕ ТОЛИКОГ ИЗБИВАЊА ИЗ КУКЕ,
ЈЕДВА САМ ЧЕКАО НА ОВО...

DIK BROWNE

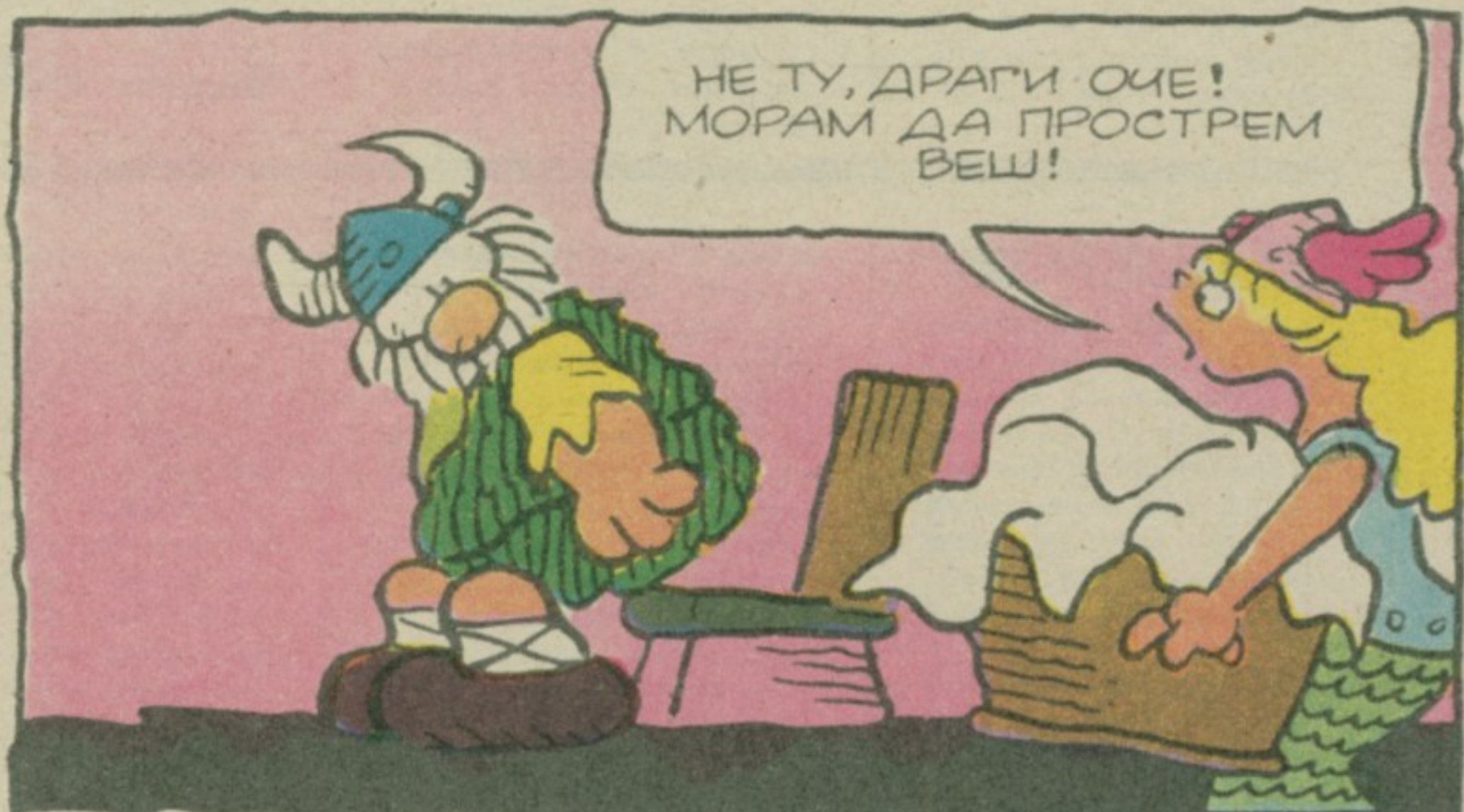
ОДМОР ПОСЛЕ РУЧКА У СВОМ
КРЕВЕТИКУ - МИЛИКУ!

УСТАЈ, ДРАГИ! МОРАМ
ДА НАМЕСТИМ
КРЕБЕТ!

НЕ ТУ, ДРАГИ ОЧЕ!
МОРАМ ДА ПРОСТРЕМ
ВЕШ!

ДАЈ МИ ТАТА, ТУ
СТОЛИЦУ! ТРЕБА МИ
ЗА КОФУ!

МОЛИМ ТЕ ДА СЕ СКЛО-
НИШ! СМЕТАШ МИ ДА
ОПЕРЕМ ПАТОС!

ОДО! ЈА МАЛО НА
МОЈ БРОД!

ПОГЛЕДАЈ ГА! ТЕК ЈЕ
ДОШАО КУКИ, А ВЕК ЈУРИ
НА БРОД!

© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

11-20

СКУЛПТУРА ЗА ТРИ СЕКУНДЕ

Бечки инжењер Густав Хлетшил конструисао је аутомат који израђује бисте. Позирање траје свега три секунде. Специјална фото-камера обилази око главе онога који позира начинивши за то време 180 снимака. Компјутер обрађује снимке описујући математичким језиком рељеф снимљене површине. Затим на осно-

ву тог описа аутомат изрезује од пластичне масе калуп по коме ће биста бити израђена. За израду скулптуре може се употребити било који материјал: гипс, бронза и слично. Овај метод може да се користи и за одлине драгоцених уметничких дела који су сувише крти. Сличних аутомата било је и раније, али коришћењем миникомпјутера смањене су његове размере и истовремено скраћено време израде.

ТАНКЕР ЗА ОВЦЕ

Овчјина у најразнообразнијем облику омиљена је храна становника Блиског и Средњег истока. Али, у полупустињама тешко је гајити овце и због тога су се увозници хране са овог подручја обратили аустралијским сточарима. Аустралија је, међутим, далеко, а превоз оваца није нимало лак. Решење је пронашла једна шведска фирма која је изградила нарочити

брод на десет спратова у које може да се смести тридесет хиљада оваца одједном. Права пловачка овчја ферма! Међутим, и то није било довољно. Због тога је у Јапану почело грађење специјалног танкера од 50 хиљада регистарских тона. Када треба превозити овце у резервоар танкера ставља се циновски кавез са „кабинама“ за овце. Пошто испоручи овце, танкер се враћа с товаром нафте.

УШИ НА ГОЛЕНИЦАМА

Код инсеката су органи за примање звука понекад смештени на најнеочекиванијим местима. Код зрнаваца и полица они се налазе на голеницама предњих ножица, код синаваца на трбушчићу, код комараца на брикови-ма-антенама.

Код кичмењака органи слуха су у процесу еволуције заузели почасно место на странама главе.

а код сисара се појавила и ушна шкољка – уши. Пас послушајује мрдајући ушима – подижући их, опуштајући или одмичући их у страну. Мрдајући ушима одређују извор звука и коњи, јежеви, јелени и зечеви. Афрички носорог може једно уво да усмери напред, а друго да забаци – назад.

За време зимског лова лисица ушуминалази пољске мишеве под дебелом слојем снега. Кртица

разликује звуке инсеката и црва кроз неколико десетина центиметара дебелог слоја земље.

Човек чује звуке у обиму учестаности од 16 до 20 хиљада херца. А за мачку и пса чујни су и звуци до 60 хиљада херца, па и више. Оштрина слуха слепих мишева је фантастична: чак и шум лептирових крила он чује и до даљине од десетак метара.

ПОСЛЕ 12000 ГОДИНА СНА

Совјетски научници успели су да оживе микро-органлизме чија се старост процењује на дванаест хиљада година. Споре-ових организми који спадају у гљиве биле су

откривене дубоко у леду, на „полу хладноће“, на совјетској антарктичкој станици „Восток“. Пробе са дубине од око 400 метара биле су узете у условима потпуне стерилности. Микроскопски ситна „зрнца“, засејана на хранљивој подлози, исклијала су после извесног времена.

На станици „Восток“ сада изводе бушотине кроз три километра дебелог слоја леда. На једној бушотини већ су стигли до дубине од два километра. Микроорганизми добијени с те дубине још су старији, али научници ипак верују да ће на успети да их „оживе“.

ТАМО ГДЕ ЈЕ ЖИВЕО РОБИНЗОН

Робинзон Крусо, јунак романа Данијела Дефоа, давно је стекао симпатије читалаца свих узраста својом вредношћу, снагом воље и добротом. Због тога и острво у Тихом океану, које лежи на четири стотине километара од обале Чилеа и на коме је Робинзон живео, носи његово име.

Као што је познато, прототип Робинзона био је енглески морнар, навигатор Александер Селкирк кога је 1704. године његов пргави капетан искрцао на једно ненасташено острво у архипелагу Хуан Фернандес. Снажљивост и знање помогли су храбром морнару да потпуно сам преживи на острву чети-

ри године и дочека лађу која га је спасла.

Недавно су потомци Робинзона-Селкирка отпутовали на Робинзоново острво да би тамо поставили меморијалну таблу – споменик одважности и истрајности њиховог претка.

ОПОВО С НЕБА

Недавно је британски Центар за хидролошка истраживања објавио веoma забрињавајуће податке о загађености Северног мора. Према овом извештају морске воде сваке године прима 7740 тона олова, 5930 тона бајра, 30900 тона цинка, 2880 тона хрома, 840 тона кадмијума и 44 тоне живе. Мако та огромна количина метала доспева

у воду? Енглески стручњаци одговорили су и на то питање. Тако, на пример, 58 процената олова доспева у морску воду из атмосфере, 31 проценат доноси реке, 7 процената баца у море приобална индустријска предузећа, а 2 – канализационе ираине. У атмосфери метали доспевају из индустријских предузећа, а олово – са издувним гасовима.

ЦУЦЛА-ТОПЛОМЕР

Мерење температуре је најмање непријатна од свих медицинских процедура. Али, и она постаје сложена када температуру треба измерити одојчету. Амерички стручњаци изумели су за такве случајеве цуцла-топломер. Цуцла је напуњена глицерином у коме плива кружић од природног холестерина осетљивог на загревање. Тај кружић обично је зелен, али кад температура код детета пређе 37,7 он постаје црн.

ВИДЕ И У МРАКУ

Дуго се веровало да су ајкуле полуглуве и полуслепе. Према мишљењу научника баш због тога код ајкула се развио веома осетљив орган који им омогућава да осете промену у хемијском саставу воде и напону електричног поља.

Последња испитивања показала су да је такво мишљење погрешно: ајкуле имају изванредан слух и одлично виде, чак и у мраку.

КО ЈЕ ОПАСНИЈИ?

Многи сматрају да је крокодил на сувом спор и да се тешко креће. То је, очигледно, заблуда јер су посматрања показала да на земљи крокодил може да постигне брзину и до педесет километара на час.

У Аустралији крокодили представљају велику опасност. Они су толико

окретни и спретни на сувом да успевају да ухвате пса ако се задржао и заостао иза господара.

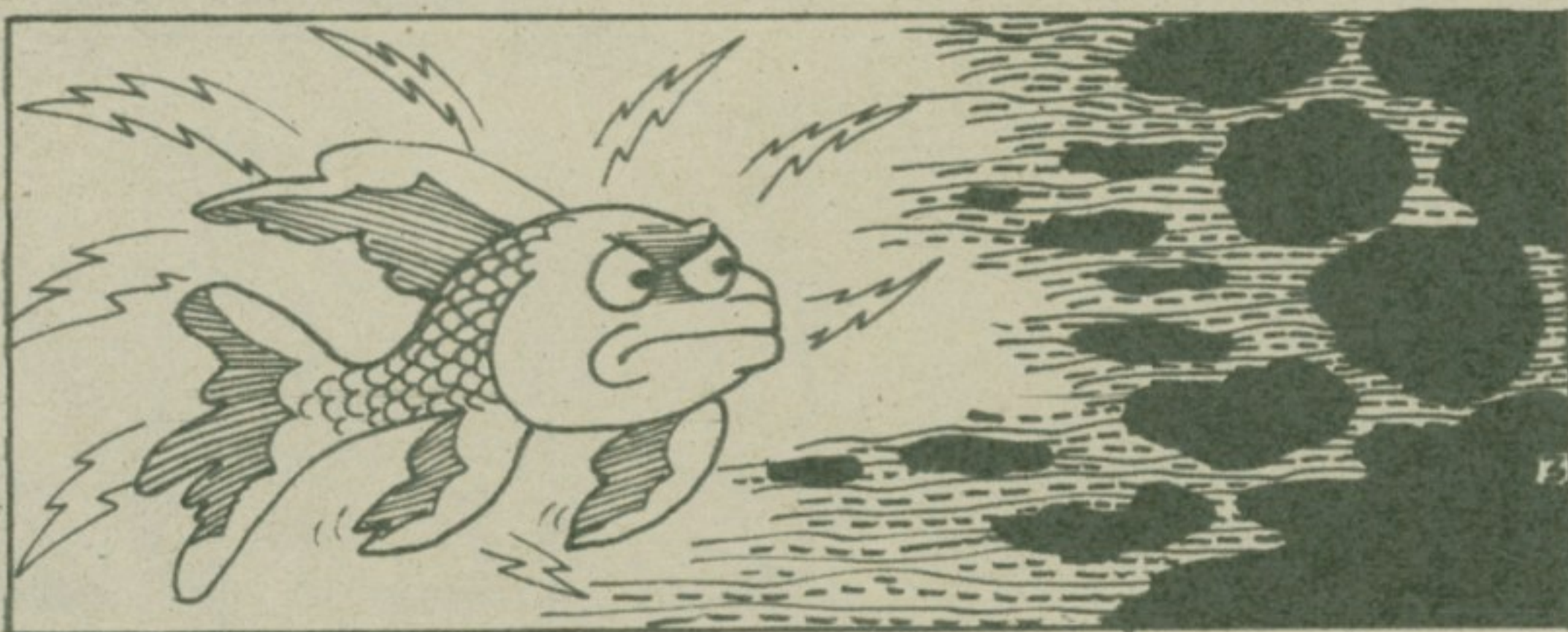
У аустралијским водама крокодили често ступају у борбу с ајкулама и у тим биткама морски разбојници обично губе. Због тога ајкуле избегавају ушћа река у којима обично има много крокодила. Причају да је једном један пролазник

зажелео да се окупа у некој речици па је запитао неког дечака из оближњег насеља да случајно у води нема ајкула. Дечак је одговорио:

— Не, овде никад нема ајкула.

Али, кад је туриста пришао води, дечак је додао:

— Овде ајкула нема јер се оне много боје крокодила...

ЈЕДНОСТАВНИЈЕ ОД КОМПЈУТЕРА

У рекама западне Африке живи мала риба убанги која има специјални орган који ствара електрицитет. Убанги живи у веома мутној води и, не ослањајући се на чуло вида, сналази се на тај начин што одашиље електричне импулсе према чијем одбијању сазнаје о свему што је окружује. Поред тога, електрични сигнали омогућају рибици да чува границе

своје територије од на-сртаја уљеза.

Ове особине рибе убанги заинтересовале су научнике. Они су установили да риба одашиље од четири стотине до осам стотина електричних импулса у минути. Међутим, чим рибица осети да је квалитет воде опао, она смањује број импулса.

То није први случај да рибу позивају у помоћ стручњаци који се брину о чистоћи река, вештачких језера и мора. Фран-

цуски научници предложили су свој метод контроле вода: они мењају електричне импулсе у мозгу пастрмке која видљиво реагује на загађену воду, па чак и „распознаје“ материју која је загадила, као и количину те материје. Међутим, за то је потребно убацили сићушне електроде у тело рибе и имати нарочити компјутер који ће обрадити добијену информацију. Рибица убанги обавља то много једноставније, без икакве помоћи технике.

ВРЕМЕНСКА ПРОГНОЗА ПОМОЋУ ТЕЛЕФОНА

Овом готово заборављеном проналаску на-вршава се сто година. У околини Петрограда, данашњег Лењинграда, године 1884. извршена је прва проба „телефонског предсказивача времена“.

У земљу су поболи два гвоздена стожера и спојили их с телефонском слушалицом. Овај више него једноставан апарат показао се употребљив, па чак и веома користан.

При приближавању непогоде у слушалици се

могла јасно чути тугњава. Отприлике дванаест часова пре кише чуо се потмули шум. Један час пре олује чули су се звуци који подсећају на добовање кише по прозорским окнима. А на промену атмосферског притиска апарат је реаговао шумом налик на птичји царкут.

РОБОТ - КАЛИГРАФ

Такмичења у лепом писању давно су постала традиционална у Јапану. Наоружана четкицама за писање јапанска деца испишу тушем разне јероглифе јапанског писма. Прошле године у такмичењу су први пут учествовали — роботи. Челична рука једног од њих исписала је четкицом и црним тушем знак за реч „пут“ (на јапанском „мичи“) и то тако лепо да је шест хиљада учесника у такмичењу наградило робота једнодушним аплаузом. Један други робот је четкицом на зрну пиринча насликао два јероглифа који означавају реч „технологича“ (на јапанском „киџу“). Оба механизма припадају такозваним монтажним роботима у чију су меморију унесени покрети у три димензије.

ДОМ ЗА ЛЕПТИРОВЕ

У близини Саутемптона, у Енглеској, подигнута је стаклена зграда у којој слободно лети око хиљаду европских и екзотичних лептирова, представника више од педесет врста. Оснивачи ове јединствене установе верују да ће кула лептирова

постати веома привлачна за туристе. У зоолошким артовима приказују скоро искључиво ничмењане који, иначе, представљају само незнатан део животињског света. Подизање „зоолошког арта бескичмењана“ одушевљено су поздравили не само стручњаци, већ и обични посматрачи.

МИЊУШЕ ЗА... КРАВЕ

У Енглеској су почели да продају наушнице за краве. Зашто? Мињуше су начињене од поливинилхлорида који је натопљен веома jakim синтетичким средством против нисеката. То средство то-

лико брзо делује да муве, комарци или обади не успевају да уједу животињу — утину пре но што избаце рилицу. При томе, овај препарат уопште није штетан по човека и домаће животиње. Време деловања ових наушница износи четири месеца.

ДА ЛИ
ЋЕ СЕ ПРОИЗ-
ВОДИТИ?

АУТО ЗА РЕКРЕАЦИЈУ!

**СВЕ ОНЕ КОЈИ МИСЛЕ
ДА ЈЕ ЗА РЕКРЕАЦИЈУ
ПОТРЕБНА САМО
СПОРТСКА САЛА ИЛИ
ТЕРЕН, „ФОРД“
УВЕРАВА ДА ГРЕШЕ.
НЕОПХОДАН ИМ ЈЕ,
ПО ЊЕМУ, И МАЛИ
ОТВОРЕНИ ДВОСЕД
КОЈИМ ЋЕ ДО ТЕ САЛЕ
СТИЋИ.**

Судећи по оном што је било приказано на јубиларној, педесетој, Међународној изложби аутомобила у Франкфурту, проблема с нафтом – нема. Готово да није било произвођача светског гласа који се није потрудио да закупи штанд и на њему изложи најновије моделе, по правилу оне с великим и снажним машинама. Нових модела малолитражних аутомобила предвиђених за великосеријску производњу практично и није било. Новац, очигледно, праве велики. Часни изузетак представљали су „Форд“ и „Ценерал моторс“ односно његов огранак „Опел“: они су у Франкфурту изложили два модела за које се не зна да ли ће се уопште и када производити. Јер, упркос томе што енергетски потенцијали постају сваки даном све мањи и неизвеснији, данашњи купци нису спремни да се одрекну комфора на који су годинама навикнути. Ускладити њихове захтеве и малу, економичну потрошњу није нимало лако, па ипак „Фордова“ и „Ценерал моторсова“ студија управо то покушава.

Ако волите промају...

Модел који је изложио „Форд“ је отворени двосед који је доњи построј

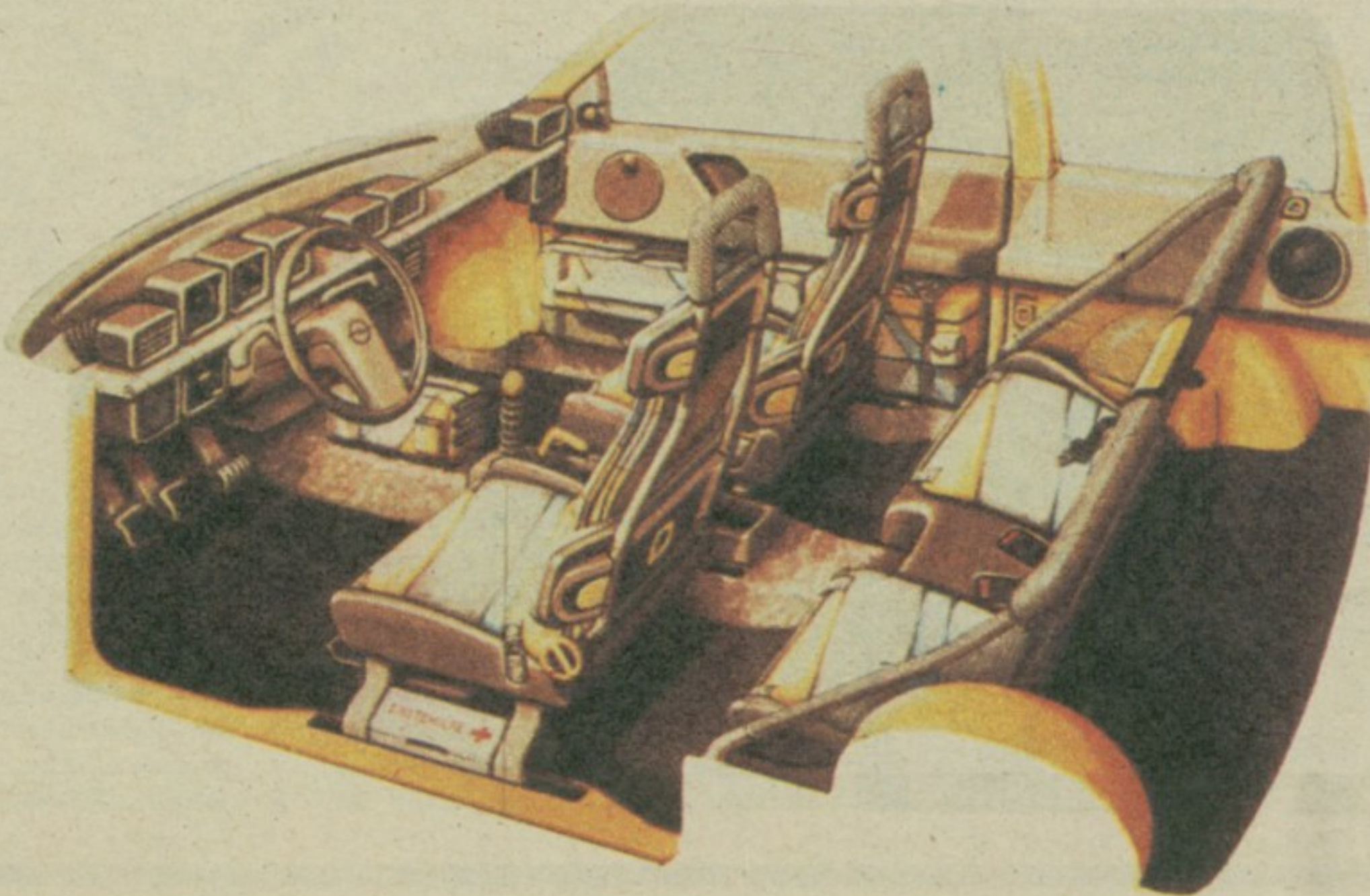
преузео од **фиесте**. За изглед баркете (barchette), како се ова студија зове, побринули су се не само дизајнери „Форда“ већ и „Chia“ из Торина. Њиховим заједничким напорима направљено је возило за које произвођач каже да је намењено – рекреацији. У служби рекреације или не, тек баркета је изазвала велико интересовање пре свега младих и оних којима возња уз промају не смета. Помиње се чак цифра од 100.000 захтева који ће бити упућени „Форду“ да је пусти у великосеријску производњу. Колико је ово тачно није било могуће утврдити али је врло вероватно с обзиром да на светском тржишту већ годинама нема много отворених аутомобила.

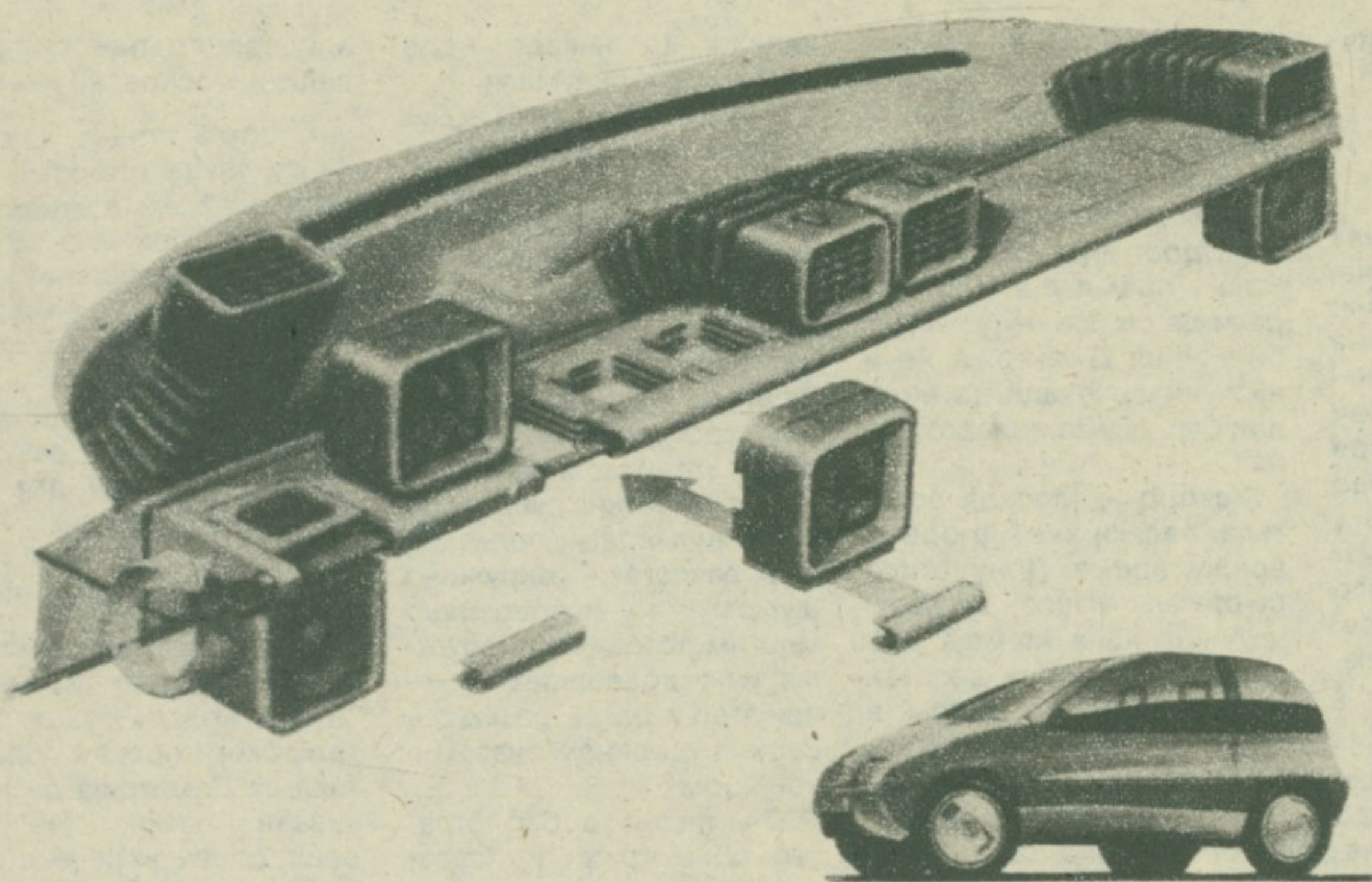
И модел који је направио „Опел“ и представио

Пртљажни простор постаје три пута већи кад се преклопе задња седишта.

„Опел“ је све учинио како ниједан центиметар простора не би остао неискоришћен.

Инструменти у ОПЕЛ ЈУНИОРУ су израђени у техници мобила тако да могу да се користе и ван возила.

под називом **опел јуниор** намењен је врло широком кругу купаца, посебно младих. Његов аутомобил је четворосед који има низ занимљивих и оригиналних решења. Тако рецимо преслаке на седиштима могу да се скидају и користе као душеци за спавање а инструменти су израђени у техници модула тако да могу врло лако да се изваде и користе и ван возила.

Опел јуниор има четворцилиндричан мотор попречно уграђен у предњем делу возила са радном запремином од 1200 ccм и снагом од 40 kW. Убрзање од 0 до 100 km/h овај аутомобил постиже за нешто мање од 15 секунди а максимална брзина коју ће моћи да развије је 150 km/h. Потрошња је релативно скромна: при брзини од 90 km/h троши 4 литра на 100 km.

Браник као спојлер

Опелов малиша дугачак је 3410, широк 1570 а висок 1450 mm и допадљиво изгледа. Отпор ваздуха код њега је значајно смањен применом низа аеродинамичких детаља као што је ниско спуштен предњи део возила у који су уграђени фарови, браник у виду спојлера и интегрисани створ за довод ваздуха. Занимљив детаљ на **опел јуниору** су поклопци на точковима кроз чије се прорезе кочнице врло ефикасно хладе. Од троја врата, она позади се отварају тако да се пречник отварања смањује за читавих 30 cm.

Унутрашњи простор тј. кабину могуће је користити према потреби а то значи да је погодна и за преношење кабастих терета. Пртљажни простор је опремљен низом контејнера врло погодних за смештај ствари у случају дужих путовања. Запремина пртљажника је 256 литара

а кад се преклопе задња седишта он постаје скоро троструко већи.

Својих 650 kg **опел јуниор** носи на релативно великим точковима опремљеним гумама димензија 165/60 SR 14 што му омогућава максималну проходност и по беспућу и по зимским условима вожње.

Преслаке са седишта се врло лако скидају, и, ако затреба, могу да се користе за спавање као душеци.

Ту проходност увећавају и петостепени мењач, погон на сва четири точка и могућност подешавања висине возила од тла. По свему што је у Франкфурту могло да се види, „Опел“ није штедео труда да низом детаља и техничких решења, овај по димензијама мали аутомобил учини великим по ономе што је у стању да пружи.

М. Борисављевић

„Читали су је тако усрдно, прошла је кроз толико руку да је прво издање било готово сасвим излизано од употребе” — писао је историчар науке Либри о књизи Наполитанца Ђанбатисте дела Порте (1538–1615) „Природна магија или О чудима ствари природних”. Либри је био у праву: дело младог шарлатана, издато у четири тома 1558, превазишло је по популарности све границе. С ла-

тинског је преведено на италијански, француски, шпански и арапски, штампано је у до тада незамисливим тиражима.... Није ни чудо: Порте је сасвим озбиљно писао да се паметне жене могу одабрати међу мање паметним и глупим помоћу магнета, описивао лампу која људске главе претвара у коњске и тако даље.

Када је тридест година касније Порте, сада већ

сазрео и мудрији, покушао да изда поново своју књигу, очишћену од мистичних схватања и шарлатанских измишљотина, чекало га је потпуно разочарење. Његова нова књига, која је у научном смислу била непоредиво боља, није више занимала широку читалачку публику. Нова књига Ђанбатисте дела Порте садржавала је много драгоцених и тачних запажања и важних открића.

Тако је, на пример, свим ученицима добро познат опит с гвозденим опиљцима који се на одређен начин распоређују дуж магнетских линија, први пут описан баш у његовој књизи. Порте је такође открио такозвани „закон Кири” — нестајање магнетских својстава при загревању магнета до високих температура — тачно одредио фокус конкавног огледала и описао још многе друге природне појаве.

Сви ти корисни подаци нису се случајно нашли у књизи Ђанбатисте дела Порте „Природна магија” јер је он, по сопственом тврђењу, укључио у њу не само оно што је сам смислио или открио. Порте се о свему распитивао о тајнама природе код свих које је сретао и код обичних људи и код научника — и уносио то у свој трактат не наводећи изворе. По мишљењу стручњака, баш у томе и лежи вредност Портине књиге за историју науке: „Магија” је тако постала зборник колективног научног опита 16. века.

Монголско-татарска племена поново су запретила московској кнежевине која је, мада ојачана после потчињавања мањих околних кнежевина, тешко излазила на крај с ратоборним Азијатима. Градић на ушћу Неглине у Москву моћни канови су неколико пута претварали у прах и пепео, упорно обнављали, био је сваки пут јачи, нарочито Кремљ, утврђење у коме је живео кнез са бојарима и војницима. У почетку је то била велика и дугачка дрвена грађевина која би често планула, после напада непријатеља или нема-ра становника, али из оближњих шума стизало је ново дрво.

Тек почетком 14. века, за власти Ивана Калита, унука Александра Невског,

Данак је кану односио лично велики кнез Калит.

Кнеже, не чини лудост!

У време Калитовог унука Димитрија Ивановича Кремљ је постао још јачи: уместо дрвених зидина над реком Москвом нарасли су камени. Нови кнез позвао је и мајсторе који су направили ново оружје, дотад невиђено у Русији – топове који су избацивали мале али врло ефикасне камене кугле. Било је то, каже историја, прво ватрено оружје у овој земљи.

Успон московске кнежевине није одговарао монголско-татарском кану, посебно припајање околних државица. У лето 1380. године кан Мамај од-

рије наредбом да се све што може да носи оружје окупи пред Москвом и крене у сусрет татарском кану. Многи бојари су приговорили кнезу да не прави лудост и да сачека Мамаја у Кремљу, али су морали да се повинују наредби моћног Димитрија, неки нису ни дочекали да виде или бар чују за исход сукоба.

Ускоро је Москва опустела, велики кнез је одвео војску према Дону откуда су стизали гласови да претходнице кана Мамаја већ спремају терен за долазак главнине. Нешто милом, а нешто и силом, Димитрију се уз пут придружило много руских кнезова. Наравно, претходно су морали да признају власт великог московског кнеза. А кад су се прикључиле и једини-

чило да никада неће стићи куд су наумили.

У зору 7. септембра Димитрије је наредио да се пређе Дон. Чамцима и сплавовима направљеним на брзину војска је до ноћи прешла мирну али широку реку и утаборила се на левој обали. После извештаја гласника велики московски кнез одлучио је да се татарском кану који је био у близини супротстави на Куликовом пољу. Не без разлога – окружено шумом и испресецао многим потоцима и јаругама није дозвољавало непријатељу да се размахне својом ударном снагом – коњицом.

Очигледно добар стратег, Димитрије је свом противнику припремио још једну замку: борци на челу са кнезом Серпуховским и

ња своје пратње, стигао је велики московски кнез.

С друге стране одјекнули су звуци татарских рогова праћени рзањем коња. Две огромне војске биле су постројене једна према другој – чекао се знак за почетак одлучујуће битке. Међутим, као у каквом витешком роману, прво је требало да се у двобоју огледају два највештија борца.

Татари су опкољени

Прво се из татарских редова издвојио коњаник Водичи који су махом били татарског порекла обавестили су Димитрија да је то чувени ратник Челубеј, вешт борац који је добио безброј двобоја. Челубеј је, на коњу који је лагано поигравао, стигао до сре-

БИТКА НА КУЛИКОВОМ ПОЉУ

ДОНСКИ ПРОТИВ МАМАЈА

ДВЕ ОГРОМНЕ ВОЈСКЕ БИЛЕ СУ ПОСТРОЈЕНЕ ЈЕДНА ПРЕМА ДРУГОЈ И САМО СЕ ЧЕКАО ЗНАК ЗА ПОЧЕТАК ОДСУДНЕ БИТКЕ. МЕЂУТИМ, КАО У КАКВОМ ВИТЕШКОМ РОМАНУ, ПРВО ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ У ДВОБОЈУ ОГЛЕДАЈУ ДВА НАЈВЕШТИЈА БОРЦА.

у Кремљу се појављују камене грађевине. Биле су то, истина, само неке цркве, али и оне су неколико пута послужиле као добро уточиште пред непријатељем.

Калита је, осим тога, успео да потчини околна кнежевства и обезбеди себи титулу великог кнеза па је новцем приволео и татарског кана да више не упада на његову територију. Био је изузетно богат о чему говори и име Калит које, у преводу, значи отприлике – врећа пуна пара.

лучио је да стане на пут кнезу и на Русију покренуо огромну војску. Под његовом командом било је, тврде историчари, преко 200 хиљада војника, сила од које би уздрхтале и много веће и јаче државе него што је била московска кнежевина.

На вест о покрету кана Мамаја у Москву се уселио страх. Бојари нису били начисто да ли побећи (само нису знали куд), остати и бранити се из Кремља или... То „или“ пресекао је велики кнез Димит-

це дотад независних украјинских и белоруских властодржаца, под Димитријевим заповедништвом нашло се 150 хиљада људи. Чак су и сељаци остављали њиве и прилазили војсци. Први пут, тврде историчари, сељаци су својевољно кренули да бране земљу у којој је мало шта било њихово, они сами били су својина бојара.

Замка

Пут ка југу, према Дону, потрајао је и многим се

бојаром Баброном-Волинским сакрили су се у шуму. Њихов задатак је био да у одлучујућем тренутку битке ударе на већ измореног непријатеља.

У зору 8. септембра под окриљем густе магле каква зна да буде поред реке руска војска постројила се у борбени поредак. Шума дугих копаља заузела је прве редове. Кад су сунчеви зраци растерали маглу, огласиле су се прве трубе и на чело руских јединица, и поред противље-

дине поља, лако подигао тешко копље и машући њим упутио изазов.

Руски редови су се раздвојили и из гомиле је изјахао бојар Пересвета, такође победник многих двобоја. После неколико тренутака оба коњаника, са копљима испред себе, журнула су један према другом. Судар је био жесток, али су обојица остала у седлу и пројурила један поред другог. Док је гомила подвизивала својим борцима, они су хитро окренули коње и сад мало

опрезније, кренули у нов окршај. Челубеј је вештим маневром натерао свог коња да за тренутак поsrне и његово копље је Пересвета погодило у стомак. Међутим, тај исти маневар је био кобан и за поданика кана Мамаја: у магновењу је померио штит и добио смртоносан ударац у груди. Избачен из седла Челубеј је остао на ледини, док је мртвог Пересвету коњ однео у руске редове. Двобој је, уз громогласно „ху“, завршен без победника.

После неколико тренутака поново су се огласиле трубе и рогови: битка може да почне. Топот коња заглушио је бојне поклике а стреле замрачило небо. Копље у штит, метал у метал, тело уз тело, рзање коња и урлик погође-

их у Дон. У том тренутку, кад је већ изгледало да Татарима победа не може измаћи, из шуме су грунгле скривене руске јединице. Мамајеви војници били су опкољени.

Славље у Кремљу

Добро организовани татарски редови почели су да се повијају, не знају где ће јер су Руси и испред и иза њих. Узалуд су челници покушавали да преокрену битку у своју корист: војска моћног Мамаја спласнула је у немоћну гомилу. Најпре је Кан напустио бојно поље а онда је стигло спасоносно наређење да се и војници поваку.

Пуних педесет километара Руси су гонили остатке поражене татарске вој-

победник на челу својих одреда. Москва је личила на Рим у време повратка војсковођа из победоносних похода.

Због велике победе на обалама Дона велики московски кнез Димитрије добио је надимак Донски. Битка на Куликовом пољу била је прва велика победа коју су Руси извојевали над монголско-татарским племенима и она је, тврди историја, означила почетак ослободилачке борбе руског народа.

Мада је Димитриј у куликовској бици задао тежак ударац монголско-татарским племенима, ови се нису тако лако предавали. После две године, под

них. У крвавом ковитлацу Татари су потискивали руски центар, а затим су се сјајни јахачи устремили на једно па на друго крило. Ипак, руска војска одбија један, па други удар. Не задуго. Татари су покретљивији, покушавају да зађу Русима за леђа и коначно реше битку.

Подне је већ прошло али битка не јењава, мада је очигледно да су руске јединице у далеко тежем положају. Кан Мамај наређује да поново покушају да опколе Русе и сатерају

ске која је, захваљујући брзим и издржљивим коњима, ипак успела да сачува један део снага и склопи се у бескрајна пространства јужних степа.

Неколико дана после куликовске битке у Москву је ујахао коњаник кнеза Димитрија носећи глас о великој победи над татарским каном Мамајем. Летописи кажу да се од оснивања града на реци Москви (1147) није тако и толико славilo. А кад се, неколико недеља касније, на вратима Кремља појавио и

вођством новог кана, стигли су до Москве, до темеља је разорили и на крају остатке спалили. Али, Москва је поново израсла.

П. Милатовић

„ЗАБАВНИКОВА“ ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

ЦИКОРИЈА

(*Cichorium
intybus L.*),
Asteraceae

Народна имена: вишњев реград, водопија, водоплав, голица, гологуза, дивља лоћика, желтеница, женетрга, жућеница, јандрешница, кажипут, коњска трава, модрица, плавоцвет, плавуља, подрожник, радић, сунчево цвеће, цигура, цикорија, чикора, шантога, шурлин.

Опис биљке

Вишегодишња зељаста биљка висине до 1,5 м, а некад и више. Корен је вретенаст или скоро ваљкаст, једноставан или разгранат, дугачак од 15 до 30 см и дебео 1–1,5 см, мескат и пун млечног сока. Стабљика је усправна, угласта, у горњем делу разграната и врло тврда. И стабљика и листови су покривени кратким длакама. Приземни листови су распоређени у облику розете. Они су најкрупнији, дугуљasti, по ободу дубоко неправилно урезани. Листови на стабљници су мањи, краћи, дугуљасто-копљasti, мање урезани и на бази обухватају стабљику. Цветови су упадљиве, врло лепе плаве боје, језичасти, постављени терминално на стабљници и гранама или у пазуху листа. У пречнику имају око 3 см. Цвета веома много преко целог лета. Главице се отварају ујутру а затварају предвече.

Распрострањеност

Расте појединачно или у групи, свуда, као коров поред путева, по ливадама и пашњацима, на њивама и необрађеним местима, на ивицама шума и др.

Берба

Од цикорије се користи корен. Најбоље је ако се он копа у јесен. Тада је најдебљи, има највише лековитих састојака и других корисних материја. За лековите сврхе највише се цени корен копан на крају прве године живота биљке. Извађено корење се

цијалним сушарама на спратове, на рупичастим полицама које се греју чак до 120, понекад и у ротационим цилиндрима. Током ове операције добијају се паралелопипедни комади осушеног корена који се затим прже као и кафа, дробе и мељу.

Употреба

Користи се у народној медицини као горко средство за лечење органа за варење тј. побољшање апетита, јачање желуца, боље варење као диуретик за излучивање мокраће и бољи рад жучи. Код катар желуца, корен цикорије помеша се с травом ивом, хајдучком травом, мајином душицом и лишћем од ораха. Две до три супене кашике прелије се увече кључалом водом, остави преко ноћи, ујутру процеди и пије преко дана уместо воде. За лечење катара црева и за побољшање апетита, корен цикорије узима се у комбинацији с очажницом, ивом травом и хајдучком травом на исти начин. Корен цикорије се код нас користи за израду Франкове цигуре. То је испржен и самлевен корен гајене цикорије са крупним и меснатим корењем. Овај корен садржи инулин уместо скроба као резервну храну. Инулин се хидролизује на фруктозу и због тога овај корен користе нарочито дијабетичари. Прокувана цигура даје напитака који је веома обојан и користи се сам као замена за кафу или помешан с млеком. Ова „кафа“ није токсична и

опере од земље, огули ножем и сече попречно у делове од 4 до 6 см дужине. Корење се суши сувим ваздухом. За производњу корена цикорије који служи као замена кафе, сушење се обавља углавном у спе-

делује као диуретик и средство за чишћење. У облику екстракта, пржена цигура служи као додатак буљонима и сосовима.

Проф. др Момчило
ГОРУНОВИЋ 15

СПАСИОЦИ СУ

НЕОБИЧНА
КАТАСТРОФА

ОБОРИЛИ „НОРМАНДИЈУ“

БИЛА JE TO HAЈBEЋA
И HAЈБPЖA ЛAЃA HA
ATЛAHTИKY. ПPИМАЛA
JE ДВЕ ХИЉAДЕ
ПУТНИКА КОЈИ СУ У
ТPЕЗAРИЈИ
ДУГАЧКОЈ
ДЕВЕДЕСЕТ МЕТAРA
ДНЕВНО МОГЛИ ДА
БИРАЈУ ИЗМЕЂУ
ЧЕТИРИ ХИЉAДЕ
ЈЕЛA! ПЛОВИЛА JE
САМО ЧЕТИРИ
ГОДИНЕ И ЗАВPШИЛА
У СТАРОМ ГВОЖЂУ.

Почетком 1928. године осам метара дугачак модел будућег путничког брода успешно је положио испит у експерименталном базену. Одговорни у „Трансату“, француској пловидбеној линији за Атлантук, коначно су поверовали конструктору Владимиру Јуркевичу, руском емигранту, и одобрили му изградњу брода који је требало да буде већи и луксузнији од свих дотадашњих.

Готово истовремено у Великој Британији две највеће бродске компаније „Вајт стар“ и „Канард“ такође планирају да направе сличне лађе. Али, пошто је са 1929. дошло време велике економске кризе, број путника за Америку драстично се смањио а самим тим и пара за нове подухвате понестале. Због тога се „Вајт стар“ повлачи, док „Канард“ наставља са изградњом брода 534, будућег „Квин Мери“.

Због тешког материјалног стања у „Трансату“ се колебају да ли да се упусе у ризик изградње брода тако да званично почињу са конструкцијом тек кад су од француске владе добили финансијску подршку. Тек јануара 1931. почиње изградња лађе, чији је „радни“ назив био T6BIS, док се у лукама Авр и Њујорк припремају посебни докови, који ће моћи да приме нове пловне грдошце.

Десет дана пре монтаже брода T6BIS у воду, океанска лепотица још ни-

је имала име. Предлагана су различита имена: Лепа Францускиња, Јованка Орлеанка, Морис Шевалије, Наполеон, Бенџамин Франклин, чак и Линдберг. На крају брод је добио име по француској покрајини Нормандији.

У присуству двеста хиљада окупљених радозналаца супруга тадашњег француског председника Албера Лебрена крстила је брод 29. октобра 1933. разбивши боцу шампањца о прамац. „Нормандија“ је уз звуке Марсеље за седам секунди склизнула са шине у воду фантастичном брзином од седамнаест чворова на сат.

Версај на океану

Тридесет хиљада петсто тона велика „Нормандија“ поринута је у воду, али то још није значило да може да отпочне са пловидбом. Још две године је требало да се ради на унутрашњем уређењу и декорацији. Позвани су најбољи уметници и архитекте да опреме кабине и сале. Тако је трпезарија дугачка деведесет метара (била је већа и од чувене сале огледала у палати у Версају) поред гипсаних радова на таваници и витража на прозорима била украшена са дванаест кристалних фонтана осветљених изнутра. У осталим салама били су постављени мозаици по зидовима са приказима из француске историје, ту су биле таписерије и скулптуре, набављене је тропско биље и екзотичне птице. На

„Нормандији“, дугачкој триста метара и широкој тридесет пет, нашло се простора и за биоскопску салу са четиристо места, смештена је и комплетно опремљена оперативна сала у којој су непрекидно дежурала по два лекара. Једанаест палуба повезивала су двадесет три лифта.

На брод је могло да се укрца близу две хиљаде путника које је опслуживало 1345 људи. Поређења ради „Квин Мери“ је примала четиристо путника више а имала је седамдесет

не у три категорије. Од двадесет осам специјалне de lux класе две су биле намењене само онима са најдубљим џепом. Биле су на горњој палуби, имале су по осам соба и свака од тих просторија била је опремљена најскупљим старинским намештајем који се по боји слагао са нијансом свиле на зидовима.

За кабине прве класе плаћало се триста долара, друге – сто четрдесет један долар, а у треће се смештао онај ко би одвојио деведесет један долар. Свака кабина имала је свој

прво путовање 29. маја 1935. године. Ка Америци су се, уз „обичне смртнике“ упутили и тада чувена списатељка Колет, затим познати јувелир и дизајнер накита Пјер Картије, ту је био и творац парфема и козметичких средстава Жак Ланвен.

„Нормандија“ – плава трака

Наравно, са њима је био и идејни отац брода Владимир Јуркевич.

На командном мосту владало је велико узбуђење. Капетан и први официри нису желели да покажу да им је жеља да освоје „плаву траку“ која се давала најбржем броду на Атлантук. Када су после четири дана, три часа и четрнаест минута упловили у Њујоршку луку међу официрима је настало славље. „Нормандија“ је просечном брзином од 29,94 чвора на сат постала најбржи брод на Атлантук.

На уласку у америчку луку све што је пловило и што се у том тренутку нашло на Хадсон реци, поздрављало је француску лепотицу. Приређено је славље које је надмашивало церемонију испраћаја у луци Авр. На хиљаде људи дошло је да види „Нормандију“ укотвљену на док 88. За педесет центи могао је да се обиђе читав брод. Дугачки редови радозналаца свакодневно су могли да се виде испред билетарнице, људи су били спремни да чекају и по не-

НИЈЕ САСВИМ МРТАВ

Током 1942. године многобројне ствари са „Нормандије“ продате су на аукцији. Тако је за осамнаест хиљада флаша вина плаћено двадесет хиљада долара, двадесет хиљада различитих играчака из дечје сале донело је следећих шестсто хиљада долара. Шест клавира процењено је на седамсто долара по комаду, а 8.534 појаса за спасавање плаћена су укупно триста десет долара.

Огромна врата од бронзе која су стајала на улазу у трпезарију данас красе улаз једне цркве у Бруклину, један од пропелера нашао се у Музеју поморства у Авру док се витражи из трпезарије чувају у Њујоршком Метрополитен музеју.

пет чланова посаде мање. У кухињи је радило седамдесет шест врхунских куvara који су заједно са сто помоћника дневно припремали око четири хиљаде различитих јела која су могла да се нађу само у најфинијим светским ресторанима.

Кабине су биле подеље-

назив, то су била имена градова у Нормандији. Ако путник није желео да буде окружен барокним стилем или древним јапанским и кинеским увек је имао могућност избора – било је и кабина сасвим модерно опремљених.

Из луке Авр „Нормандија“ је кренула на своје

Агонија „Нормандије“ трајала је један сат. Док је брод цвилио и давао се наочиглед свих, међу окупљеним људима стајо је један човек и плакао. Био је то Владимир Јуркевич, идејни творац лађе.

колико сати само да се попну на лађу.

Одговорни у „Трансату“ нису очекивали такво интересовање и одушевљење за путнички брод. Тек кад су схватили да су направили добар посао почели су да размишљају о изградњи још већег брода који би се звао „Бретања“. Дужа од „Нормандије“ за око стотину метара била би то импозантна лађа, велика као чувене њујоршке близнакиње у којима је смештен Светски трговачки центар. На несрећу директора „Трансата“ Пјера де Малглева идеја о „Бретањи“ се никада није остварила.

Дслазило је ново време. Када је 23. августа 1939. „Нормандија“ испловила из луке Авр нико тада није могао ни да сања да ће то бити њен последњи прелазак Атлантика. Другог дана пловидбе капетан „Нормандије“ примећује немачки брод „Бремен“, готово исто тако брз као што је био и он сам. Капетан се потрудио да умакне нежељеном пратиоцу тако што је узео знатно севернији курс. Преплашени путници су следећег дана

могли да констатују да „Бремена“ више нема на виду али и да неће у Њујорк стићи у регуларном времену. Та, сто тридесет девета пловидба трајала је дуже него иједна пре тога – седам дана.

Повратак у Француску био је предвиђен за два дана, али „Нормандија“ се никада више неће вратити у домовину.

За четири године, колико је пловила пре тога, превезла је 133 хиљаде 170 путника, а судбина је хтела да заврши на њујоршким доковима. Француска влада сматрала је да ће њена лађа бити сигурнија у Америци.

Први и последњи пут заједно

Првог септембра 1939. на дан кад је „Нормандија“ отказала пловидбу, Немци су напали Пољску, а само два дана касније Француска и Велика Британија су објавиле рат Немачкој. Четвртог септембра у њујоршку луку пристиже и британски путнички брод „Квин Мери“ а марта 1940. придружује им се и полузавршена лађа „Квин Елизабет“. То је први (и по-

следњи) пут у историји да су се једна уз другу нашле три највеће путничке лађе које су икада изграђене. Међутим, већ крајем тог месеца „Квин Мери“, обојен у сиво, кренуо је ка Сиднеју где ће бити претворен у ратни брод, а у новембру му се придружује и „Квин Елизабет“. У њујоршкој луци остаје само „Нормандија“.

На броду је остало сто људи који су свакодневно подизали француску заставу очекујући шта ће даље бити са њима. „Трансат“ је уредно плаћао по хиљаду долара дневно за место у луци. Америчке власти нису рачунале са „Нормандијом“ све до напада Јапанаца код Перл Харбура 7. децембра 1941. године. Тек тада одлучују да ову путничку лепотицу уврсте у своју ратну флоту под називом „У.С.С. Лафајет“.

Радови на „Нормандији“ почели су децембра 1941. године, америчке власти дале су рок од три недеље да се лађа претвори у ратни брод. Све што је било од вредности требало је да се изнесе, кабине су пражњене и у њих су смештани гвоздени креве-

ти. На трансформацији брода радило је две и по хиљаде људи заједно са око триста радника обалске страже.

Деветог фебруара 1942. око два сата после подне, док је један од електричара скидао велики кристални лустер са таванице једне од сала, варница је пала на наслане појасеве за спасавање и избио је пожар. Четрдесет девет минута касније, будући да ватра није била локализована, неко је дао аларм – „Нормандија“ у пламену! Сви који су се нашли на броду сместа су, по наређењу, отрчали на обалу а брод је испловио даље од дока на коме је био укотвљен да би ватрогасци са реке Хадсон могли да му приђу са свих страна.

Сви расположиви противпожарни апарати активирани су тако да је у року од око четири часа на „Нормандију“ изручено око сто хиљада тона воде! Гашењу пожара присуствовало је око осамдесет хиљада људи на обали, међу њима био је и Владимир Јуркевич коме нису дали да приђе. Он је упорно понављао да ће толи-

ком водом направити више штете него користи, али нико га није слушао. Касније се показало да пожар није био већег карактера и да је могао да се локализује са знатно мање воде.

Дуга агонија

Те исте ноћи почиње агонија француске лепотице која је, од толике силне воде, почела опасно да се нагиње на страну. Умирање је трајало око сат. За то време, чуло се језиво шкрипање, цвиљење, ударање. „Нормандија“ се, наочиглед многих који су остали да виде шта ће се десити, гласно „протестујући“ коначно сасвим окренула на бок. Био је то језив приказ – деловало је као да се брод удавио.

Исправити толики брод, природно, није било нимало лако. До октобра 1943. на акцији је радило на стотине ронилаца који су у већим тешким условима покушавали да се приближе броду, да уђу у лавиринт његових кабина, сала и просторија да би избацили велике насlage блата и воде. „Нормандију“ је требало ослободити унутрашњег терета да би се могла, уз помоћ своје конструкције, да усправи. Постављено је око сто пумпи и избачено хиљаду тона стакла и неколико десетина хиљада тона блата и воде.

„Нормандија“ није послужила као ратни брод, али је индиректно учествовала у рату. На њој се армија ронилаца обучила за искрцавање у Нормандији.

Крајем октобра 1943. на Дан морнарице, „Нормандија“ је поново успоставила равнотежу, отпловила је до оближњег бродоградилшта Тод где је остала све до краја рата. Француска је требало да плати тринаест милиона долара на име одштете да би је вратила у земљу. Јуркевич је покушао да скупи доброволне прилоге да се лепотица врати у домовину, али му то није пошло за руком. Откупио је амерички бизнисмен Џулиус Липсет за око двеста хиљада долара. То је била ништавна сума у односу на њену реалну цену: у тренутку кад је изграђена „Нормандија“ је коштала близу осамдесет милиона долара!

Липсет је лађу одвезао до оближње луке у Њујорку и дао да се исече. Некадашња лепотица, понос Атлантика, завршила је у старом гвозђу.

В. С.

Флаш Гордон:

ЦРТА И ПИШЕ
Dan Barry

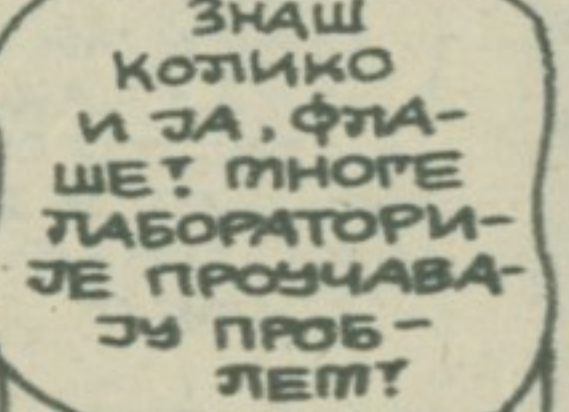
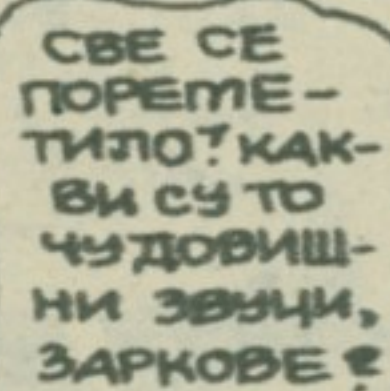
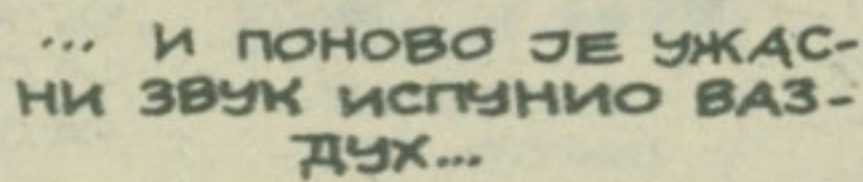
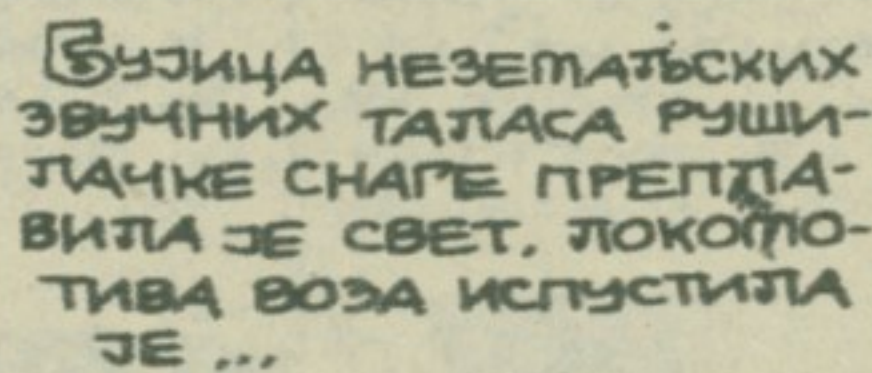
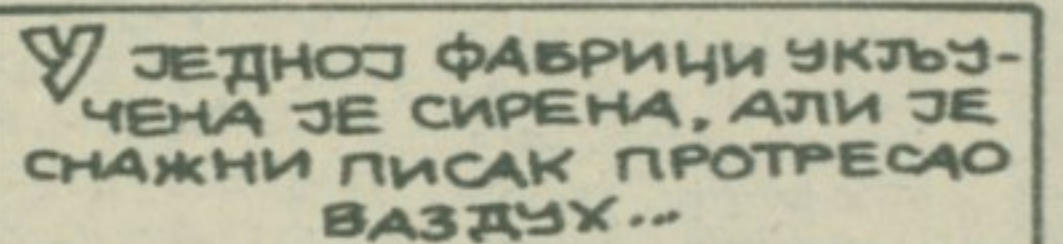
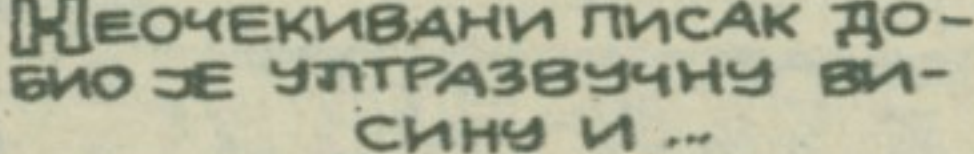
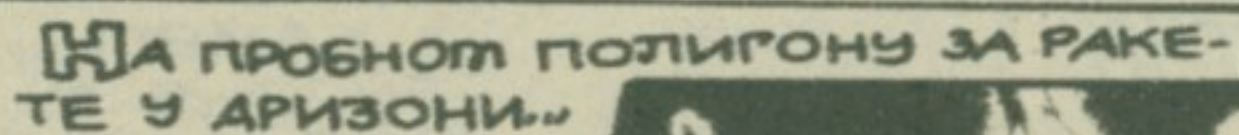
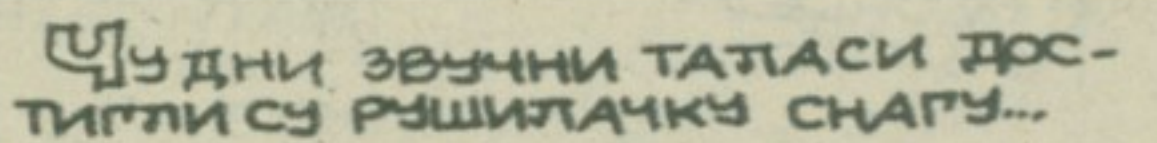
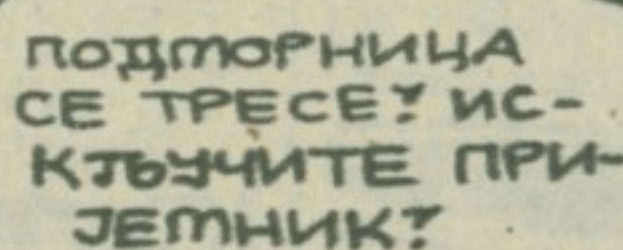
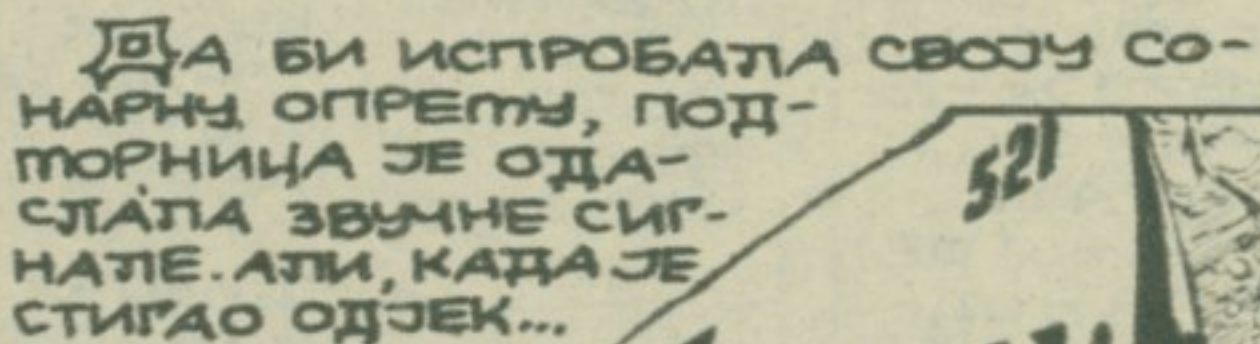
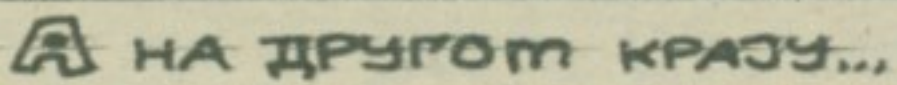
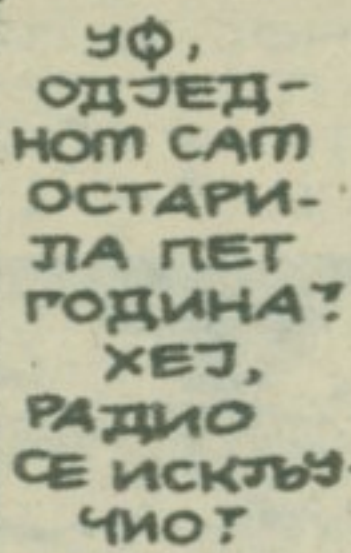
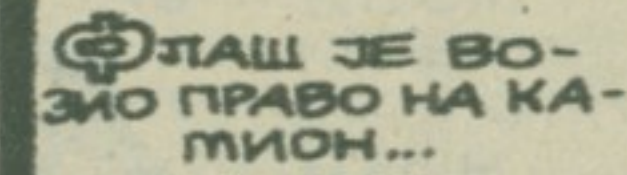
У ВЛАСТИ МУЗИКЕ

I ДЕО

НА ПЛАНЕТИ ЗОРАНИЈИ, НА КОЈОЈ ЖИВИ ФЛАШОВ ПРИЈАТЕЉ ЏОРџ ПЕНИНГТОН СА СИНОМ СИРИЛОМ, ФЛАШ ЈЕ УСПЕО ДА УХВАТИ ВУЛКЕА, У СТВАРИ ВУЧИЦУ КОЈА ЈЕ ТЕРОРИСАЛА СТАНОВНИШТВО, АЛИ ЈЕ ИПАК ПОМОГЛА МИКРОБУ, ЈЕДНОМ ОД "СВЕТИРСКИХ ДЕЧАКА", ФЛАШОВИХ ПРИЈАТЕЉА...

НЕ ЗНАМ, ХАРИТ
МОТОР СЕ ТРЕСЕ
КАО ДА ЈЕ ПО-
ЛУДЕО!

УРЛАЊЕ ЈЕ ДОС-
ТИГЛО КРЕШЕНДО,
А ЗАТИМ...

БЕБА ЋЕ
СЕ СПРЗ-
НУТИ? ЗАР
НЕ МОЖЕШ
ДА МАЛО
УГРЕЈЕШ
СТАН?

НЕ МОГУ,
МИРО? НЕС-
ТАЛО ЈЕ ГО-
РИВА, ОТ-
КАД СУ ПО-
ЧЕЛИ ОНИ
ЗВУЦИ...

СВЕ ШТО
СТВАРА ЗВУК
ДОВОДИЛО
ЈЕ ДО РАЗА-
РАЊА - МУЗИ-
КА, РАДИО,
ЗУЈАЊЕ МО-
ТОРА, РАД
ФАБРИЧКИХ
МАШИНА...

И АЗФЕЛОВ ТО-
РАЊ ЈЕ ПОЧЕО ДА
ИСПУШТА ЗВУКЕ
КОЈИ СУ РАСПА-
МЕГИВАЛИ ЉУ-
ДЕ...

У ЛОНДОНУ
ПОПУЛАРНИ
БИГ БЕН ЈЕ ПО-
ДИВЉАО...

У СВОЈОЈ ЛАБОРАТОРИ-
ЈИ ЧУВЕНИ ДОКТОР ЗАР-
КОВ ТРАЖИО ЈЕ УЗРОКЕ
ХАОСА...

НЕШТО ЈЕ ПОКРЕНУ-
ЛО ТЕМЕЉНЕ, СКРИ-
ВЕНЕ МОДИ ЗВУКА И
ИЗБАЦИЛО ИХ ИЗ
СКЛАДА? АЛИ
ШТА... ШТА?

ПОТПУНО САМ
ИЗОЛОВАО СОБУ
ОД ЗВУКА! ШТА ЋЕ
СЕ ДОГОДИТИ КАДА
ПОБУДИМ ЗВУЧНУ
ВИЉУШКУ?

ЗАСАД НИШТА? НОР-
МАЛАН ТОН? МОЖДА
ЗАТО ШТО СУ ИСКЉУ-
ЧЕНЕ СВЕ СПОЉНЕ
ВИБРАЦИЈЕ?

А У ХОДНИКУ...

ДОКЛЕ ЈЕ ЗАРКОВ
СТИГАО У СВОЈ
ОГЛЕДУ? БИО ЈЕ
У ОВОЈ ЛАБОРАТО-
РИЈИ...

ЕЛЕКТРОНСКА ЗВУЧ-
НА ВИЉУШКА
СЕ НОРМАЛНО
ПОНАША? МОЖДА
ЗАТО ШТО НЕМА
СПОЉНИХ ВИБ-
РАЦИЈА...

ПЛАШ ЈЕ НЕОЧЕКИВАНО
ОТВОРИО ВРАТА ОГЛЕДНЕ
ПРОСТОРИЈЕ...

ЗАРКОВЕ,
КАКО
ИДЕ...

... И ОНА СЕ НАЈЕДНОМ ИСПУ-
НИЛА ВИБРАЦИЈАМА КОЈЕ
СУ ДОСТИГЛЕ НЕИЗДРЖ-
ЉИВУ ВИСИНУ...

ЗАРКОВЕ!
МОЈЕ УШИ!
АААХХХ...

ЗДРАВО,
ФЛАШЕ?
КАКО
АПАРАТ?

СТРАШНА
СТВАР! КАДА
ЈЕ РАЗГОВОР
ДОСАДАН
- КЛИК... И
СПАСЕН САМ?
ШТА ЈЕ СА ПРО-
ЈЕКТОМ?

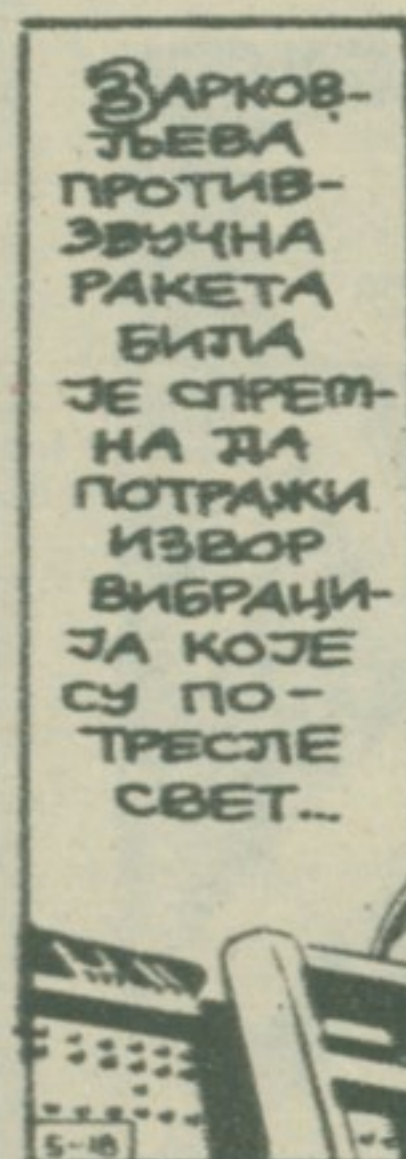
ПРИ КРАЈУ ЈЕ?
АКО БРОД ЗАШТИ-
БЕН ОД ЗВУКА
МОЖЕ ДА СЕ ПРО-
БИЈЕ, МОГЛИ БИ
ДА У АТМОСФЕРИ
ПОТРАЖИ ИЗВОР
ВИБРАЦИЈА? ПУН
ЈЕ ИНСТРУМЕНА-
ТА?

ТРЕБА ТИ
И ПИЛОТ
КОЈИ НЕ
МАРИ ЗА
БУКУ?

АК, ФЛАШЕ,
ЗНАМ ДА НИШТА
НЕ ЧУЈЕШ, АЛИ
ТИ СИ ВЕЋ ДОСТА
ИЗДРЖАО? ИДЕМ
САМ?

ЖАО МИ ЈЕ,
ЗАРКОВЕ?
УПРАВО СИ
ПОСТАО ДО-
САДАН?

ЗАРКОВ-
ЉЕВА
ПРОТИВ-
ЗВУЧНА
РАКЕТА
БИЛА
ЈЕ СПРЕМ-
НА ДА
ПОТРАЖИ
ИЗВОР
ВИБРАЦИ-
ЈА КОЈЕ
СУ ПО-
ТРЕСЛЕ
СВЕТ...

ЗНАМ ДА НЕ ВРЕДИ ДА
ТЕ ОДВРАЋАМ? АЛИ ЗА-
ПАМТИ, АКО НЕКИ ЗВУК
ПРОБИЈЕ ОКЛОП БРО-
ДА...

ЗНАМ!
ИСКЉУЧУЈЕМ
СПУШНИ
АПАРАТ И
ВРАЋАМ
СЕ?

СВЕ ЋЕ
БИТИ У
РЕДУ?
САМО ПА-
ЗИ НА ИН-
СТРУМЕН-
ТЕ?

СРЕЊ-
НО,
ФЛА-
ШЕ?

НЕ ВЕРУЈЕМ
У СРЕЊУ? АКО
ФЛАШУ КРЕНЕ
ЛОШЕ, БИЋУ
КРАЈ ЊЕГА?

У
МОТОРИМА
ЗАШТИЋЕНИМ ОД
СПОЉНИХ ВИБРА-
ЦИЈА, РАКЕТА
ЈЕ ПОЛЕТЕЛА...

... ПРЕМА РЕТКИМ
РУБОВИМА СТРАТО-
СФЕРЕ...

... СА ЗАДАТОМ ДА ПОТРАЖИ УЗ-
РОК СПРТОНОСНИХ ЗВУЧНИХ СМЕТ-
ЊИ...

У ОДЕЉЕЊУ ИЗА ПИ-
ЛОТСКЕ КАБИНЕ...

ПОШТО ВЕЋ ЛЕТИМО,
ОТКРИКУ ФЛАШУ ДА САМ
ТУ... ШТА? ВРАТА СУ ЗА-
КЉУЧАНА...

ОХ? ЗАКЉУ-
ЧАНА САМ?
ФЛАШЕ? ТО САМ
ЈА... ДЕСИ? ЗАР
МЕ НЕ ЧУЈЕШ?

АЛИ, ФЛАШ ЈЕ ЗАБОРАВИО
ДА УКЉУЧИ СПУШНИ АПАРАТ
ПОСЛЕ УЗЛЕТАЊА...

ЧУДНО... ПОПУ-
ГА СЕ ЗАГЛАВИ-
ЛА? УПРАВЉАЧ
ЈЕ ОТКАЗАО?

БРОД ЈЕ ПОЛЕ-
ТЕО У СВЕТИР?
ИЗВАН КОНТРО-
ЛЕ ЈЕ?

НЕ, ФЛАШЕ? САМО ИЗ-
ВАН ТВОЈЕ КОНТРО-
ЛЕ?

МУЗИКОМ
СТЕ ИЗАЗВА-
ЛИ РАЗА-
РАЊЕ ЗЕМ-
ЉЕ? КАКО?
ЗАШТО?

РОБЕН САМ
ДА ОСЕТИМ
СКРИВЕНЕ
ЗВУКЕ КОЈИ
ПОКРЕГУ
ВАСИОНУ...
ПРАВИ
ЗВУК... ЧИС-
ТИ ЗВУК!

НА ЗЕМЉИ СУ МЕ СНАЖНЕ ВИБРА-
ЦИЈЕ ЕРЕ МАШИНА ПУЧИЛЕ! СВОЈОМ
МУЗИКОМ ПОКУШАО САМ ДА ЉУДЕ
УПОЗОРИМ НА УЖАС ТЕ
ДИСОНАНЦЕ...

... АЛИ, НАЗВАЛИ СУ МЕ
ЉУДИМ! НИКО НИЈЕ ЧУО
ОНО ШТО ЈА ЧУЈЕМ!

ОВДЕ У ТИМПАНИЈУ,
ПОДИГАО САМ СВОЈ СВЕТ
ХАРМОНИЈЕ, ДОК НАД
ЗЕМЉОМ ОСЛОБАЂАМ ТИ-
ХИ ЗВУК, ПОГАН КАО АТОМ,
ДА ПОЈАЧА ЊИХОВУ ДИСО-
НАНЦУ И УНИШТИ ИХ!

И ТАКО, ДОК
УНИШТАВАМ
СВЕТ ДИСО-
НАНЦЕ НА
ЗЕМЉИ, ОВ-
ДЕ ПОДИЖЕМ
ГРАД ХАРМО-
НИЈЕ!

НА МРЖЊИ
И ОСВЕТИ!
ВАША МУЗИ-
КА МЕ ЈЕ
ЗАДИВИЛА,
ГОСПОДИНЕ
ПАНЕ...

... АЛИ САМ
САДА РАЗОЧАРА-
НА! ИДЕМО ДАВ-
ЋЕ ОДМАХ...
ШТА?

О, НЕДЕШ, ДРАГА
МОЈА? ТИ СИ РЕТ-
КА ДУША КОЈА ЧИ-
ЈЕ ПЕПОТУ МОЈЕ
МУЗИКЕ? МОРАШ
ДА ОСТАНЕШ!

МУЗИЧКИ АКОРД ПОДИ-
ГАО ЈЕ ДЕЈЛ У ВАЗДУХ...

СЕМ ТОГА, ПОШЛА
СИ ДА НАБЕШ ПУШ-
КАРЦА КОЈИ ЈЕ ИС-
КОЧИО ИЗ РАКЕТЕ?
УШТЕДЕУ ТИ
ТРУД... УСКОРО
ЋЕ СТИГИ!

ЗНАЧИ,
ФЛАШ
ЈЕ ИСКО-
ЧИО ИЗ
РАКЕТЕ?

ДА? НИКО
СЕ НИКАДА
НИЈЕ ПРОБИО
КРОЗ МОЈ
МУЗИЧКИ
ЕКРАН!

АЛИ, ФЛАШ
НИЈЕ ОБИ-
ЧАН ЧОВЕК,
ПАНЕ!

АХ! ВИДИМ
ИЗРАЗ ДИВЉЕ-
ЊА? КАДА ГА
МОЈИ ЉУДИ
ДОВЕДУ, ПОКА-
ЗАЋУ ТИ КАКО
ВЕЛИКИ ПАН КАЖ-
ЊАВА НЕПОСЛУШ-
НЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

САКРИЈУ
СВОЈУ
ОПРЕМУ!

ЕНО! ТАМО...
ЈЕ... ЧОВЕК... КО-
ГА... ТРАЖИМО?

УХ! УХ!
НЕ ЧУ-
ЈЕМ ИХ,
АЛИ
ИЗГЛЕ-
ДАЈУ
ЉУТИ! БОЉЕ ДА
БЕЖИМ!

УШТИ...
ЈЕ!

РАЗИБИМО
СЕ? МОРА-
МО... ГА...
НАБИ!

АХА!
МОЈ СИ,
МАЛИ!

МЕНЕ ТРАЖИШ,
ДРУГАР?

©ШАТУБЕН ЧОВЕК,
НАЛИК НА РОБОТА,
ПОДИГАО ЈЕ ЧУД-
НИ РОГ...

... И СТРАШНИ УДАР ЗВУКА ОДБА-
ЧИО ЈЕ ФЛАША...

ОХ!
ДА ЈЕ МОЈ
СЛУШНИ
АПАРАТ
БИО УКЉУ-
ЧЕН, УДАР
ИЗ РОГА БИ
МЕ УБИО...

УХ-УХ...
ОВАЈ
СЕ ОПЕТ
СПРЕМА
ЗА
НА-
ПАД...

НЕ, НЕБЕШ,
ДУГОУШКО?

ШТА...
ХЕЈ?

ДАКЛЕ,
КО ТЕ
ШАЉЕ?
КАЖИ БР-
ЗО ИЛИ...

ХЕЈ! ОХЛА-
ДИ, ПОМЧЕ!
НЕМОЈ ДА
УДАРИШ
СТАРОГ
"КИЧОША"?
ЈА САМ ТИ
ПРИЈАТЕЉ!

НЕМОЈ...
НИСАМ
ЗЛОПАМ-
ТИЛО
-ВЕРУЈ?

ШТА? КАКВО
ЈЕ ТО БРБ-
ЉАЊЕ?
ЈЕСИ ЛИ
ТИ СА ЗЕМ-
ЉЕ?

ДАТ КАД СУ ПОЧЕ-
ЛИ ОНИ ЧУДНИ ЗВУ-
ЦИ, ЈА РЕШИО ДА ОС-
ТАВИМ МОЈ СТАРИ
ТРОМБОН... СЕО САМ НА
ПРВУ РАКЕТУ! СВЕТИР-
СКИ ПАН МЕ ШЧЕПАО И
ЗАЧАРАО... СВЕ ДОСАД!
РАЗУМЕШ?

УХ!
ПОНЕШТО!
АЛИ, КАКО
СИ ТО БИО
ЗАЧАРАН?

ПОМОЋ МУЗИКЕ
КОЈУ ЈЕ СТАРИ ПАН
ПУШТАО У ОВУ КА-
НИГУ? НИСАМ ПИС-
ЛИО СВОЈОМ ГЛА-
ВОМ ДОК НИСИ ТО
СКИНУО? ОСЛОБОДИО
СИ МЕ, ЧОВЕЧЕ?

БИО САМ ЗА-
ЧАРАН КАО И
ОСТАЛИ У ТИП-
ПАНИЗУ? МО-
РАТИ СМО ДА
САЗИДАМО
ТАЈ ЛУДИ ГРАД
И СТАЛНО СЛУ-
ШАМО ПОМАТНУ
МУЗИКУ? ЈА БИ
ВРАТИТИ БЛУЗУ?

ХМММ...
ДОК НОСИШ
КАЦИГУ, ИГ-
РАШ КАКО
ОН СВИРА?

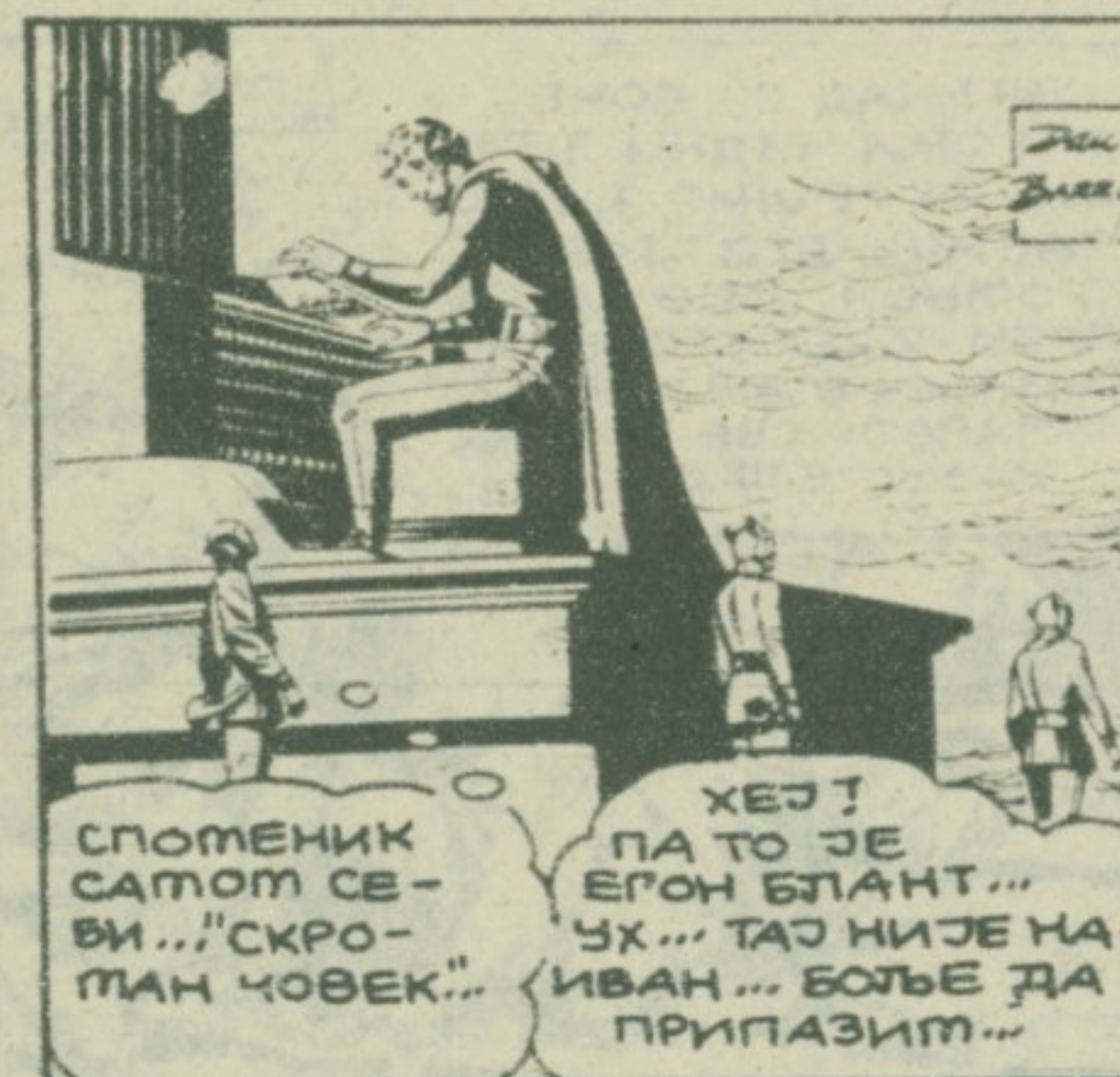
БАШ ТАКО? АЛИ,
СИ МЕ СПАСАО?
САМО, ШТЕТА
ЗА ОНУ ДЕВОЈ-
КУ СА ТВОГ БРО-
ДА? СТАРИ ПАН
ЈЕ ЗАРОБИО?

ДЕВОЈ-
КА НА
ТОМ
БРОДУ?

ММ-ХММ!
КАКВА ЛЕ-
ПОТИЦА?
РАСНА ПЛА-
ВУША? ЗАР
НИСИ
ЗНАО?

ДЕЈЛ!
МОРА ДА СЕ
УВУКЛА НА
БРОД? АКО
ЈЕ У ГРАДУ,
И ЈА БИ
ТАМО?

ШТА ЈЕ ОВО?
НЕИСПРАВНА
СВИРАЛА?
ЈЕДАН ОД МО-
ЈИХ СЛУГУ НЕ
РЕАГУЈЕ?

СИГУРНО
ГА ЈЕ
ФЛАШ
ГОРДОН
ОСЛОБО-
ДИО
КОНТРО-
ЛЕ?

6-14

СВЕ КУ
АНГАЖО-
ВАТИ
ДА ГА
НАЈУ?

ФЛАШЕ, МА
ГДЕ ДА СИ...
ЧУВАЈ СЕ...

6-15

ОНИ МОГУ
ДА ОДУ ДО КРА-
ЈА ПЛАНЕТОИДА?
МОЖИ ЗВУЧНИ ТА-
ЛАСИ БЕ ИХ ПРА-
ТИТИ СИГУРНИЈЕ
ОД РАДАРА?

6-16

НИЈЕ ЛИ ТО
ТУЖНО, ПАНЕ?
ФЛАШ НЕ ЖЕ-
ЛИ ДА ПОС-
ТАНЕ ВАША
МАЛА МУЗИЧ-
КА ПУТ-
КА?

РУГАЈ СЕ АКО ЖЕ-
ЛИШ, ДРАГА?
АЛИ, ЈА НИ-
САМ ТОЛИ-
КА БУДА-
ЛА?

6-17

ВИДИШ, ДЕЗЛ
АРДЕН? МОЖИ
ЗВУЧНИ ТАЛАСИ
СУ ГА ОТКРИТИ?
ЗНАМ ГДЕ ЈЕ...

6-18

...СА-
ДА?

МУЗИКА
ИЗ ПАНОВЕ
КЛАВИЈА-
ТУРЕ ИЗБА-
ЏИЛА ЈЕ
ФЛАША
СНАГОМ
ОПУЈЕ...

6-19

АХА, ДРАГА?
ЕВО ТВОЈ ПРИЈА-
ТЕЉА? БИО ЈЕ СА-
КРИВЕН У МОЈОЈ
КУЛИ? БУДАЛА?

ФЛАШЕ?
ОХ,
ФЛАШЕ?

6-20

ТАЛАС ЗВУКА ОДНЕО ЈЕ ФЛАША
У СПЕЦИЈАЛНУ СОБУ...

АХА, ПРИЈАТЕ-
ЉУ? УОЧИГЕШ БАТЕРИ-
ЈУ СИРЕНА НА ПЛАФОНУ
ЕХО-СОБЕ ПОСТАВЉЕНИХ
ТАКО ДА ЧОВЕК НЕ ПО-
ЖЕ ДА ИЗДРЖИ?

6-21

ПОГЛЕДАЈ ПОСЛЕД-
ЊИ ПУТ СВОЈУ ВО-
ЈБЕНУ ДЕЗЛ? КАДА
ИЗИЂЕШ, НЕБЕШ
ЈЕ ВИШЕ ПОЗНА-
АТИ?

6-22

ПАН ЈЕ УК-
ЉУЧИО
СИРЕНЕ
У ИЗОЛО-
ВАНОЈ
ЕХО-
СОБИ...

ХА-ХА-ХА!
КАД ФЛАШ
ИЗИЂЕ,
НЕБЕ ТЕ
ПОЗНАТИ?

6-23

ФЛАШ ЈЕ КРИШОМ
ИСКЉУЧИО СЛУШНИ
АПАРАТ...

6-24

И МАДА
СУ СИРЕ-
НЕ ОСЛО-
БОДИЛЕ
СЛУШУ-
ЈУБИ
ПЛАНАЦ
ОДЈЕ-
КА...

ШТА? ИДИОТ
СЕ СПЕЈЕ? ТРЕ-
БАЛО БИ ДА СЕ
ПРЕВИЈА ОД
БОЛА - А ОН СЕ
ЦЕРИ?

6-25

РОК
РОК
РОК
РОК
РОК

Интервју

РАДИО ГА ГА

музика и текст: Роџер Тејлор
изводи: група Queen

*I'd sit alone and watch
your light
My only friend through
teenage nights
And everything I had to
know
I heard it on my radio*

*You gave them all those
old-time stars
Through the wars of worlds
invaded by Mars
You made 'em laugh you
made 'em cry
You made us feel that we
could fly (radio)*

*So don't become some
background noise
A backdrop for the girls
and boys
Who just don't know or just
don't care
And just complain where
you're not there
You had your time you had
your power
You've yet to have your
finest hour (radio)
All we hear is Radio Ga Ga
Radio Goo Goo
Radio Ga Ga
All we hear is Radio Ga
Ga Radio Blah Blah
Radio what's new
Radio someone still loves
you*

*We watch the shows we
watch the stars
On videos for hours and
hours
We hardly need to use our
ears
How music changes
through the years*

*Let's hope you never leave
old friend
Like all good things on you
we depend
So stick around 'cause we
might miss you
When we grow tired of all
this visual
You had your time you had
your power
You've yet to have your
finest hour (radio)*

*All we hear is Radio Ga Ga
Radio Goo Goo
Radio Ga Ga
All we hear is Radio Ga Ga
Radio Ga Ga
Radio what's new someone
still loves you*

После необичајено дугог периода неактивности група Queen се више него успешно вратила на сцену. Најновији албум „Works” је почео да добија ласкаве критике, а унапред објављени пилот-сингл са те плоче „Radio Ga Ga” се брзо попео на челне позиције многих светских топ-листа. И док се певач Фреди Меркури увелико спрема за планирани дует са Мајклом Џексоном, човек који је највише на удару штампе је бубњар Роџер Тејлор, иначе аутор популарног „Radio”. Процени-те сами како се снашао приликом недавног унакрсног испитивања.

РОѢЕР ТЕЈЛОР (QUEEN)

● Шта у ствари значи Радио Га Га?

– Па, написао сам ту песму пошто сам много гледао MTV музичку телевизију у Америци и учинило ми се да је визуелна представа постала много важнија него саме песме. Ипак, иронија је у томе што смо и ми, за ову песму морали да направимо видео-спот. Могу вам рећи да је данас немогуће успети широм света без доброг видео-спота. А име песме? Потекло је од мог трогодишњег синчића Феликса који иде по кући и говори „радио пу пу”. То је затим промењено у радио ка ка, а онда у га га.

● Који је највећи концерт групе Queen у каријери?

– Први пут када смо свирали у Јужној Америци. То је било пре три године. Требало је да свирамо два узастопна концерта у Марумбију, Бразил, на другом по величини фудбалском стадиону у свету. Све у свему, током те две вечери нас је слушало готово четврт милиона људи. Сваке ноћи 120.000 – концерти су били распродати.

● Ко је смислио име Queen?

– Фреди. Звучало нам је велико, кратко и једноставно и имало је два слова е у себи. Име Queen (краљица) садржи у себи и разна двосмислена значења која су нам се допала.

● Сећаш ли се најгоре ствари која је о вама написана у штампи?

– Има толико пуно ствари које бих могао да одаберем. Да размислим. Текст у магазину „Rolling Stone” је био више него злобан. Пљували су по нашим техничким способностима као музичара што је једноставно неистинито и непоштено.

● Који ти је најнепријатнији моменат у каријери?

– Када су се две моје девојке – или можда три? – појавиле на истом концерту. Такође ми је непријатно да се сетим дана када смо скидали своје кошуље, облачили ужасне хаљине и носили веома дугачку косу. Било је забавно када смо пре неколико дана срели Бој-Дориа у Италији. Он тврди да је био наш велики обожавалац у то време. Мора да је имао око дванаест година када смо Фреди и ја шетали Лондоном одевени као будале.

● Који су твоји омиљени састави сада?

– Мислим да су Simple Minds сјајни. Такође ми се прилично свиђају Big Country и U2.

● Имаш ли неки хоби?

– Немам времена за хоби, а када имам времена волим да читам.

● Где живиш сада?

– Имам кућу у унутрашњости Енглеске, а ускоро ћу имати једну и у Лондону. Повремено живим и у Лос Анђелесу, и тамо имам кућу, али не волим баш много... Понекад сам и на Ибици, у Немачкој и Швајцарској. Имам пет или можда шест кућа.

● Да ли те икада замењују са РоѢером Тејлором из Duran Duran?

– Не. Никада!?

XMIT

ОГОВАРАЊА ОГОВАРАЊ ОГОВАРА ОГОВАР

Бубњар групе Culture Club, Џон Мос је човек са веома бурном музичарском каријером, али у анонимности. Наиме, пре него што се удружио са дечком Џорџом и осталим „клубовцима“ Џон је учествовао на многим аудицијама и био члан чак неких познатих састава, но нигде се није нарочито дуго задржао и нема баш пуно лепих речи за своје несудбене колеге:

I прича

— Један од мојих првих бендова звао се *Eskimo Norbert*. Највећи успех нам је био то што смо добили шансу да свирамо као предгрупа Томасу Долбију на једном концерту у некој школи. Били смо извиждани...

II прича

— Јавио сам се на један од оних огласа „тражи се бубњар“ и нашао се у друштву свих тих неуредних момака са кратком косом и стварно чудном одећом. Били су то *The Clash* који су управо требали да потпишу уговор са фирмом

CBS, а мислили су да је то тајна. Рекао сам: „Ви сте *Clash*, зар не?“, а Џо Страмер: „Откуд то ти знаш?“ Одговорио сам му: „Пише ти на јакни.“ Прошао сам аудицију, морао сам да сасвим ошишам своју тада дугачку косу, али сам се задржао са њима само два месеца — давали су многа обећања, а ништа се није дешавало. Уз то стално сам се свађао са Миком Џонсом и менаџером Роудсом.

III прича

— Моја бивша девојка ме је повела са Адамом Антом који је тада тражио бубњара. Састали смо се у кући Маркових родитеља (Адамов гитариста). Невероватна сцена — сав тај сценски имиџ „чистог секса“, а овамо седимо, пијемо чај и једемо мамичине колаче. Насниmio сам бубњеве у три песме („*Burundi Beat*“, „*Kick*“ и „*Car Trouble*“), али сам убрзо одустао од целе ствари. Нисам се слагао са Адамом. Чинио ми се као робот, потпуно механички. И са веома озбиљним мегаломанским тенденцијама. Наравно, три месеца пошто сам га напустио он је дошао на прво место топ-листе.

СВЕ О KUNG FU-у НА СРПСКОХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ

ГАРАНТОВАНО НАЈБОЉЕ КЊИГЕ И ПРИРУЧНИЦИ ЗА САМОСТАЛНО УЧЕЊЕ KUNG FU-а И КАРАТЕА У КОЈИМА ТЕХНИКУ ДЕМОНСТРИРАЈУ НАЈВЕЋИ СТРУЧЊАЦИ ИЗ ТИХ СПОРТОВА

1) 116 **WING TSUN KUNG FU** ТЕХНИКА ДРВЕНЕ ЛУТИЕ (ПОНОВЉЕНО ИЗДАЊЕ) аутора Yip Chun-Leung Tinga садржи најсупериорније технике kung fu-a које лично демонстрира YIP MAN легендарни kung fu мајстор (учитељ Bruce Lee-a) Цена 400 динара

2) **ФУЛКОНТАКТ КАРАТЕ (КАРАТЕ С ПУНИМ КОНТАКТОМ — ПОНОВЉЕНО ИЗДАЊЕ)** аутора Б. Кулеша/С. Трунџића прва је књига о каратеу с пуним контактом у нас. Има 166 страна и преко 800 фотографија у акцији. Цена 400 динара

3) **KUNG FU WU SHU (ПОНОВЉЕНО ИЗДАЊЕ)** аутора С. Трунџића/Б. Кулеша намењена је самоуџбеним почетницима и онима који већ нешто знају о kung fu-u. Има 200 страна и преко 800 фотографија. Цена 400 динара

4) **SVEN STAR PRAYING MANTIS (БОГОМОЉКА KUNG FU) НОВА КЊИГА** аутора Leung Tinga описује у детаље чувени стил kung fu-a из САОЛИН манастира на 200 страна и преко 600 фотографија. Цена 500 динара

5) **KUNG FU WING TSUN KUEN (ПОНОВЉЕНО ИЗДАЊЕ)** аутора Leung Tinga мала енциклопедија kung fu-a приручник, који погодном методом учења и вежбања чини kung fu приступачан свима. Супервелики формат има 323 стране и преко 1.300 слика. Цена 700 динара

Све наведене књиге можете набавити једино **ПОУЗЕТЕМ (ПЛАЋАЊЕ ПОШТАРУ)** ПРЕКО KUNG FU KWO-ON ПОШТАНСКИ ФАХ 17, 41410 — ВЕЛИКА ГОРИЦА. Молимо вас, своју адресу напишите штампаним словима и читљиво. Испорука одмах

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

ПРИЈАТНО!

1. „Америчка пита“ је била песма о Бадију Холију коју је певао:

- а) Чак Бери
- б) Елвис Присли
- в) Дон Меклин

2. Како се звала група која је имала хит са својом верзијом „Об-ла-ди Об-ла-да“:

- а) Мармелада
- б) Чоколада
- в) Лимунада

3. Група која је 1980. певала о „Банана-републици“ звала се:

- а) Boomtown Rats
- б) Stranglers
- в) Bananarama

4. Који је члан Битлса имао плочу „Хладна ћурка“?

- а) Џорџ Харисон
- б) Џон Ленон
- в) Ринго Стар

5. Наша тешко-метална група која има албум издат у иностранству зове се:

- а) Јабука
- б) Поморанџа
- в) Шљива

РЕШЕЊА: 1. в 2. а 3. в 4. б 5. в

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — Теорија — Мелодије
 2. Нотално свирање
 3. Модерна музика, хитови, рок — I и II део
- Сваки приручник по 240 дин. Попуст 70 дин. за сваки следећи наручени приручник.
Плаћање поштару. **Васиљевић Милун**, по-ст-рестант 11101 Београд

НЕНИНИ БАЛОНИ МИРА

Највећи комерцијални феномен у свету поп музике почетком 1984. године је свакако доминација светским топ-листама немачке певачице Нене и њеног истоименог бенда. Песма „99 Luftballons“ је заузела све сама прва места на лествицама популарности у чему можда највећу заслугу уз шарм симпатичне девојке има и антиратна порука ове композиције. Текстописац и гитариста састава Карло Каргес каже:

„Идеју за овај текст добио сам на концерту Ролингстонса у Берлину. На крају су у небо пустили мноштво разнобојних балона, а ја сам помислио како би било лепо да ти балони пређу преко зида на источну страну града.“

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Видим у Мајклу (Цексону) толико много себе кад сам била дете. Он би ми могао бити син.“

— Дајана Рос

РОК ДАТУМ

6. април 1968.

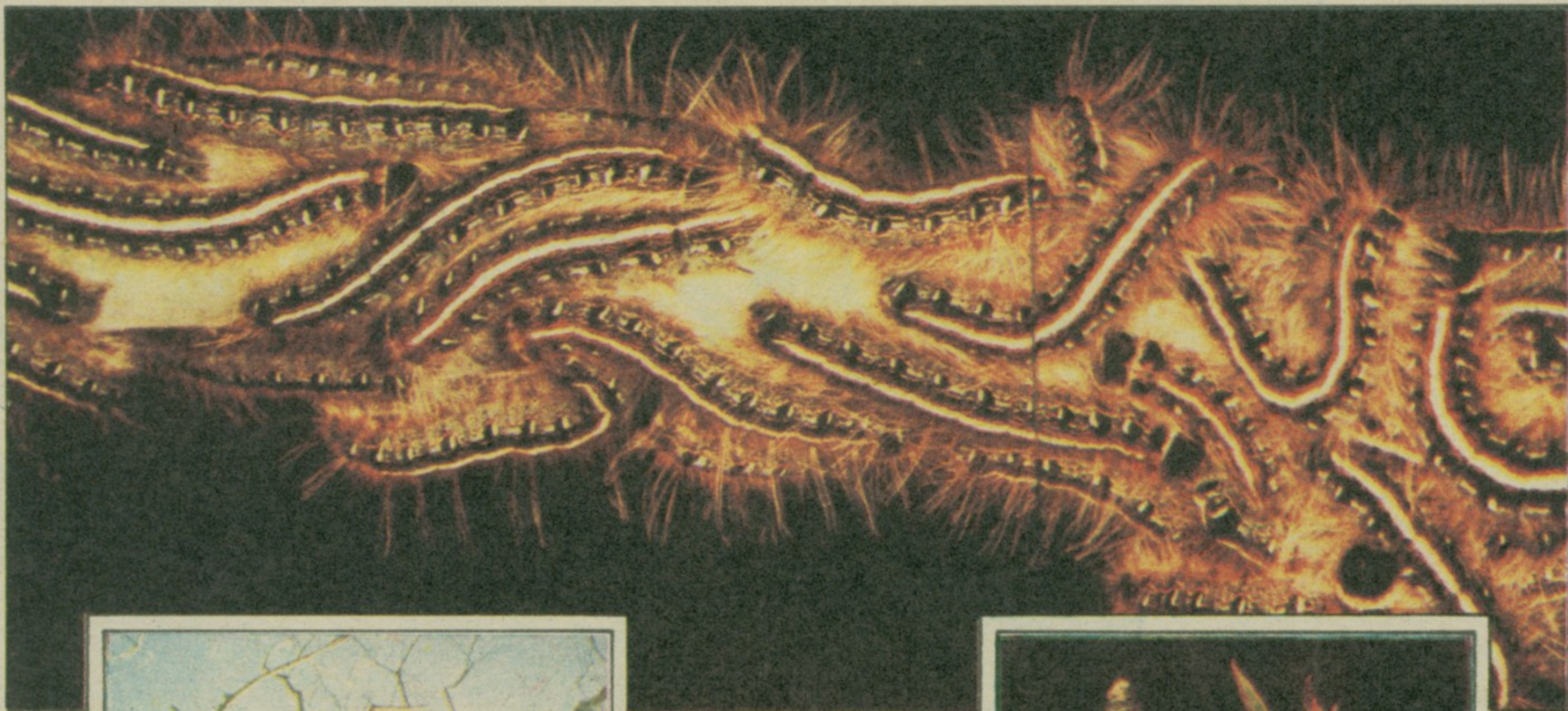
Сид Барет, један од оснивача Пинк Флојда, напушта поставу. Овај изузетни музичар касније је снимио два солистичка албума и полако нестао из јавног живота. Годинама су кружиле разне гласине. Пре две године се показало да приче нису биле без основа. Велики музичар живи у енглеској провинцији далеко од музике у напорима да преболи тешка психичка обољења настала од прекомерне употребе дрога.

□ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

**ДАЈЕМ
ДВА МЕТРА
СВИЛЕ!**

Д. В.

Ако је стигла вест да хране има
довољно, ништа их не може за-
уставити: колонија гусеница у по-
крету.

Сунце и топлоту не може
ништа да им замени. Од зиме
се не боје, али да би у
свиленој кући имали и ноћно
грејање често знају да се
настане и изнад неке уличне
светиљке.

Чим стигне пролеће ларве се
буде. Пошто су резерве
хране потрошене, на реду су
зелени изданци...

Листови јабуке и трешње
су први на удару. После
оброка, гусенице се
враћају у своје
склониште – на одмор.

Гари Нисен

ЈА САМ
ОДАШИЉАЧ ТОПЛОТЕ,
МИСЛИ, МАГНЕТИЗМА,
ОСЕЋАЊА. МОЈА КРВ
НЕ КРУЖИ, ИПАК
УНУТАР ЗАЛЕЂЕНОГ
ТЕЛА ЈЕ НЕКА
НАПЕТОСТ...

На Плутону ноћ увек дуго траје. Линија хоризонта оштро сече по средини слику пред мојим очима. Ниже од ње, виси сивобела снежна равнина, а изнад космички полумрак, небо са бледим светлом звезда. Нешто није у реду. Те звезде се крећу превише полако. Период окретања Плутона је 6,39 дана. Мој непокретан поглед би требало да региструје њихово кретање много брже. Да ли ја ту нешто грешим?

Нагло се јавља јако светло. То сунце излази иза хоризонта и заслепљује моје очи, које не могу да затворим... Сунце је негде нестало, опет је иста ноћ са хиљадама звезда. Сигурно сам опет изгубио свест.

Ипак нешто није у реду. Да ли сам погрешно? Имам утисак да сам полудео. Не осећам ништа, ни бол, ни страх, не жалим ни за чим, не кајем се. Ништа.

Крајичком непокретног ока видим део мог брода залеђеног у овој белој пустињи. Стојим и гледам. Чекам! Нека вам послужи као поука: немојте се бранити од смрти!

Већ преко десет година Плутон није непозната планета. Разлога има доста за посете: богати рудници разних метала. Тако смо полетели и ми: Цером, Семи и ја. У бродићу са јонским мотором летели смо скоро годину дана. Током дужег заједничког живота могуће су и несугласице. Али није тако. Компјутер пажљиво бира људе. Цером и ја спустили смо се на тло у помоћном бродићу. Семи је остао сам у орбити.

Љутио се и негодовао због тога још на самом поласку, а и после се дурио током читавог пута. Ипак неко мора да остане на броду и одржава везу са Земљом, да баца сеизмичке бомбе, и врати се, ако остаје задеси нека незгода.

На хоризонту је опет блеснуло сунце...

... опет сам био без свести цео Плутонов дан. Ноћ је, сијају звезде, небо као да подрхтава...

Гледам. Мој поглед клизи по равнини. Некад ми се чини да гледам легендарну Атлантиду... земља као да тоне, пада у црну празнину, не-

познату и страшну и ја заједно са њом, ја и Цером заробљени у леду, наш мали брод, наша „Нерва“.

„Нерва“ је слетела по прописима. Све се дешавало како смо предвидели. Прво задржали смо се неколико минута изнад површине, укључили смо грејаче за топљење леда и спустили се на тло у ауреоли магле растопљених гасова. Читав сат нам је прошао у прегледу свих инструмената и припреми за излазак. Ко ће изаћи први? Први човек, који ће стати на тло ове планете и ући у историју. Вукли смо шибице,

Добио је Цером.

Његово име ће бити заувек записано у свим школским приручницима. Сећам се осмеха на његовом лицу. Излазећи смејао се и нешто се шалио, говорио је о споменицима од белог мермера. Док сам облачио комбинезон да кренем за њим зачуо сам повике и псовке. Пожурио сам. На први поглед ми је све било јасно.

Пламен нашег слетања истопио је тло и брод је потонуо, после тога гасови су се поново смрзнули и заробили у леду нашу „Нерву“. Када

смо јавили шта се догодило Семи нам је саветовао, да на исти начин пробамо да ослободимо брод. Лако је давати савете. Страх нас је савладао до те мере да нисмо били у стању да мирно радимо. Рачунали смо да је главни мотор још изнад нивоа леда и да ће моћи да растопи лед око брода. Били смо опрезни, онолико колико могу да буду опрезни смртно уплашени људи. У јами око главних мотора било је страховито хладно. Мотори нису могли да се покрену. Нешто није било у реду, што нисмо могли да установимо.

Опет ово блештеће сунце...

... Тај мучан осећај кад се будите из несвести... На небу пуно хладних звезда. Гледам у хоризонт, силуэта првог човека, стоји као споменик...

После квара мотора, један од нас је морао да сиђе доле испод издувних цеви и погледа колико и какво је то оштећење. Један од нас је требало да ласером истопи тунел у леду и уђе испод брода. Покушали смо да предвидимо и компликације. Онај који уђе да оспособи моторе и пусти их у рад, тај мора умрети. И шта? Смрт је смрт. Свеједно каква је и када ће доћи. Не осећам се крив, да је судбина одабрала мене, ја бих отишао уместо Церома.

Мотор се нагло упалио и експлодирао. Из кратера испод издувних цеви летели су делови атомског реактора, зидови брода, лед. Прави радиоактивни пакао. Плакао сам од грозне и од страха.

Цером се извукао, устао, скинуо са главе шлем. На Плутону нема атмосфере, овде је потпуни вакуум. У делићу секунде облак, бео као млеко, расцветао се око његове главе. Није хтео да умире полако од радијације, био је смртно озрачен. У том је покрету остао и залеђен.

Све је то тако далеко. Цером стоји тамо, стискајући у рукама шлем. Он, споменик, који је сам себи поставио, себи, првом човеку на планети Плутон. На лицу му је заувек остала слана од последњег уздица. То је страшно... немогуће.

Сунце је стало за тренутак, осветљујуће засветело а затим нагло скочило горе. Зашто нисам ово раније приметио? Све се догађа превише брзо.

Језива мисао, можда се и мени то догодило, можда исто што и Церому? Можда и он... можда живи...

Горе је остао Семи. Али он није могао да дође у помоћ. Нисам могао горе код њега. „Нерва“ више није постојала.

Следећих десетак часова у очајничком расположењу сакупљао сам узорке гл.а, леда, минерала. Направио сам анализе и послао Семију резултате помоћу ласера. Послао сам му поздраве и последње упуте. Осећао сам сажаљење према самом себи. Гледао сам статуу Церома. Његова залеђена кожа изгледала је као најдепши бели мермер. Његове очи гледале су са болном тугом. Није стигао да спусти шлем. Температура Плутона залеђује у делићу секунде.

Семи ми је саветовао да потражим кисеоник или да га електролизом вадим из воде. Зашто? Већ је позвао базу и експедиција за спасавање ће стићи. Када? Треба преживети тај период. Нашлао сам само мале количине кисеоника у леду. За нову експедицију потребан је нови брод опремљен за овлашње прилике а то мора да траје јако дуго. Пут траје годину дана...

Семи као да није то израчунао, њега је ухватила паника, већа од моје, тешио ме о брзом спасу. Ни-

сам издиктирао до краја листу последњих жеља, морао сам да прекинем јер је то Семија доводило до лудила.

Превише често сам пролазио поред статуе Церома, изгубио сам наду...

На градском гробљу у Невади лежи пола милиона лешева у течном азоту. Пола милиона замрзнутих људи чека да лекари науче како да их врате у живот. Када ће сазнати како да избегну повреде можданих ћелија леденим кристалима, када ће наука бити у стању да излечи болести које су нападе? Они су мртви. А ја, да ли сам ја жив?

У потпуном вакууму човек може да проживи делић секунде. Ако požури, може да баши са себе скафандер. Без њега црна, Плутонска ноћ исиса у трену целу топлоту. Тако стојим на 50° изнад апсолутне нуле и чекам помоћ! Опет овај блесак сунца...

... Исте звезде. Скафандер лежи поред мене на леду. Стојим усправљен у сребристом летачком оделу на врху црне стене и гледам упорно у хоризонт. Стигао сам да заузмем ову херојску позу пре него што је мраз укочио мој мозак. А сада ми је смешно. Пара последњег даха приковала ми је поглед, све сам радио у великој журби!

Семи је сад сигурно на Земљи, све ће им рећи, остао је са мном до краја. Зна где ме је оставио. Моје тело је најхладнији леш у историји. Залеђени земљаци имају тек температуру течног азота. А то је жар према Плутонској ноћи.

Сад сам натпреводник. Сваког јутра сунчани зраци дижу температуру и искључују ме као неку машину. А ноћу мрежа мојих нерава ради као натпреводник и зрачи. Ја сам одашљивач топлоте, мисли, магнетизма, осећања. Полако, ненормално полако. Постао сам споменик и опсерваторија. Моја крв не кружи, ипак унутар залеђеног тела је нека напетост, моји нерви ми говоре о томе. Осећам ветар око уста. Ето чему води упорност да се противите смрти! Било би интересно то стварно дочекати! Да ли је могуће да ме никад неће пронаћи? Плутон, та мала планета, која је довољно велика да се на њој може изгубити једна тачка, мала као ја. „Нерва“ је сваког часа све мање видљива. Покрива је лед.

Тако могу стајати целу вечност. Опет то сунце... и звезде на истим местима. Да ли је у телу Церома исти полуживот као у мени? Да ли и он осећа? Требало је да скине тај скафандер. Кад бих могао да му скинем ту стању са очију.

Страшно ми је хладно...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	НАШ БА- ЈАР	МЕСТО КОД ЗАЈЕ- ЧАРА	„ПРИКО“ ИТАЛИ- ЈАНСКА ПЛАНИ- НА	ВРСТА ПРЕДМЕТА ПР- КОС	ГРАД У ТЕК- САСУ У САД	ИЗРА- БИВА- ТИ ТКА- НИНУ
ВРСТА ДЕТЕ- ТИ- НЕ						
КРАК, ОД- ВОЗАК						
САВЕЗНА ДРЖА- ВА САД						
ПОКУ- ШАЗ УМИС- ТВА						
СУР- ЛА				ЗНАК ЗА НИКАЛ ОБУ- ЗАП		
ЛИЧНА ЗАМЕ- НИЦА				ОПИСЕР ТВИСТ ПРЕД- ЛОГ		ВЕШТИ- НА ПО- БОР- НИШТВА
ГРАД У ХВАТ- СКОЈ						
ПРВО СЛОВО АЗБУ- КЕ		ГРАД У ИТАЛИЈИ СЕВЕРНИ ДЕЛЕНИ				
НО- НАЦ				ПЕГЕНА ГРАД У ДАЛМА- ЦИЈИ		
РЕКА У АЛБА- НИЈИ				О.О. СВОЈСТВО ОНОГА КО ЈЕ ДАТЕ- КОСЕЖНО		
ФРАНЦ. ПЕВАЧ ПОН- ТАН			А.Д. ЗБИТКА, ЗБИЉ- НОСТ		„РАДИ- ЈУС“ ПИСТЕРИ ОЗАН	
НЕОБА- ВЕЗНО РАЗГО- ВАРАТИ						
ГЛАВНИ ГРАД ПЕРЈА	СТА- ТИБ					
ОДЕЛО ПОСТУ- ПЕ У ХОТЕЛУ						
„ИС- ТОК“		ЛИЧНОСТ ИЗ АНДРИ- КЕВЕ ПРИ- МЕ АВЕРБА- НИН				ПЛО- УТНИ- ЦИ
ИТАЛИ- ЈАНСКИ ПРОНА- ТЛАЗАЧ						
					„ДИНАР“ ГРАД У ДАЛМА- ЦИЈИ	
ПЛАНИ- НА У ГРЧ- КОЈ	А.О. ПИСАЧ БИХАЋИ ПЕРИН			ФРАНЦ. ЗЛАТАН НОВАК КРАЉ ЕРИНЕ		
У ВЕЛИ- КОЈ ОП- СЕГУ, ОП- ШИРНО						
ВРСТА ЕКСПЛО- ЗИ- ВА						
ЛИЧНА ЗАМЕ- НИ- ЦА			СТРАНО ИМЕН- КО ИМЕ			

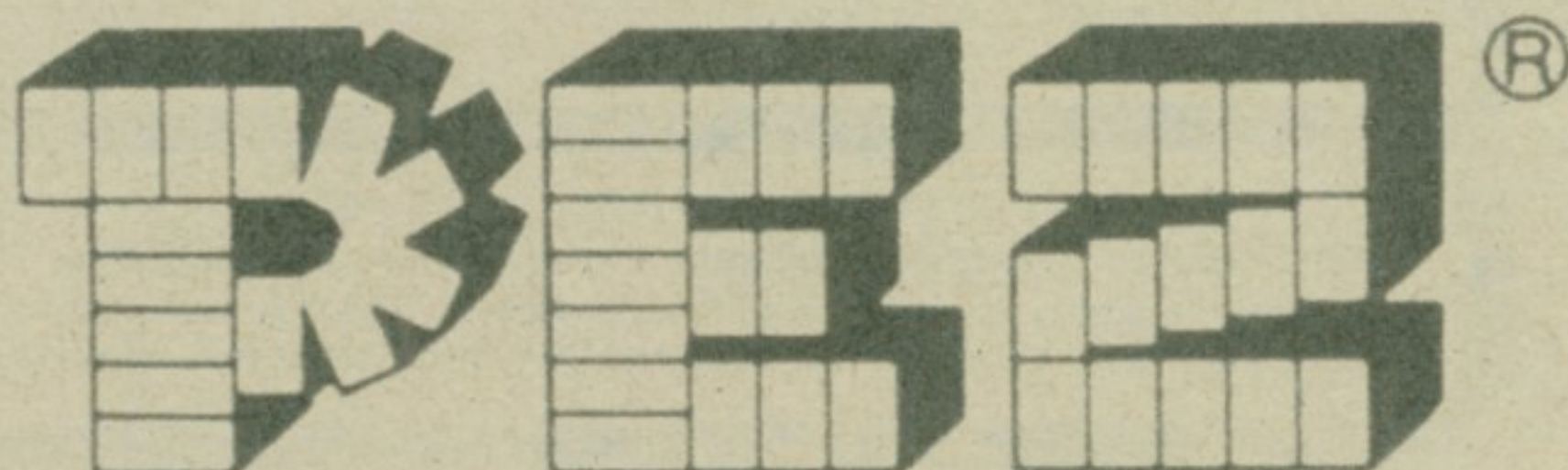
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: опскрба, караван, утапати, комитет, ало, Ира, Ото, и, жгидије, ин, узан, Ајова, и, карабин, е, Атила, тањир, ине, Ајк, е, стар, пирамида, нито, а, около, С, валовит, Ин, вуна, насипан, ацетати.

HP Kolinska
Ljubljana

Kolinska

РЕЗ КЛУБ, 61110 ЛЪУБЛЯНА, ѓ. ѓ. 38

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број

КОМ.

Датум рођења

БИМ И БУМ

ДОБРО,
МАМА!
САМО
НЕМОЖ
РЕКИ ДА
САМ ТЕ ЈА
ОДВЕО!

НЕКУ! А
КАО НАГ-
РАДУ ЋЕШ
ДОБИТИ КО-
ЛАЧИЊ!

А, ТУ СИ! ОПЕТ КИЊАВАШ ДОК
ЈА ЧЕКАМ ДА ОПЕРЕШ
ПАТОС У ХОД-
НИКУ!

СИПАЈ САМО!
ОВАКВУ КОФУ
УПОТРЕБ-
ЉАВА И
КАПЕ-
ТАН!

АЛА ЋЕ
С ОВИМ
ДА
ОПЕРЕ
ПА-
ТОС!

УВЕК ЈА
МОРАМ
ДА РАДИМ
НАЈТЕЖЕ
ПОСЛОВЕ!

ТАЧНО,
КАПЕ-
ТАНЕ!

ЈОШ ЈЕДАНПУТ И НЕКУ
ВИШЕ КВАСИТИ ОВАЈ
ПОРТВИШ! НИКО МЕ
НЕ ВИДИ...

ШТА?! ШТА ЈЕ
САД ОВО?

МОЖДА ЈЕ ПОРТВИШ
СУВИШЕ ВЕЛИКИ, А КО-
ФА СУВИШЕ МАЛА...

ДРУШТВО МЕ ЧЕКА
ДА ИГРАМО ДОМИНЕ, А
ЈА СЕ ОВДЕ ЗАДР-
ЖАВАМ!

ОХ!

КРЦ!

ЈАО!

О, ДОБАР ДАН,
ДРАГИ
КАПЕ-
ТАНЕ!
КАКО ВАША
РЕУМА?

ПОГЛЕ,
МАМА!
ДЕЦИ-
ЦА
СУ ВРЕД-
НА
КАО
КРТИ-
ЦЕ!

МАМИНИ АН-
БЕЛЦИЊИ!

МОЈ ВАНЗЕМАЉАЦ

Пред крај прошле године објавили смо чланак „Звезде ми ће мо доћи“ уз који смо, по ко зна који пут, и сами размишљали о томе да ли постоје или не „људи“ на неким другим небеским телима, како изгледају и хоћемо ли икада имати прилике да их сретнемо (у поверењу – чули смо да Американци у специјалним замрзивачима

држе нека оваква бића која су игром случаја доспела на нашу планету, и неће да их покажу!), дошли смо на идеју да вас позовемо и пружимо вам прилику да нам бар покажете како их ви замишљате.

Догодило се оно што смо и очекивали: стигло је толико прилога да је читава једна екипа из редакције неколико дана отварала поштомале и уз велики напор направила ужи избор цртежа. Сматрали смо да ваш ванземаљац не сме да личи на бића из свемира која смо већ видели у неком од бројних

филмова и још бројнијих стрипова на ту тему. Поготово нисмо могли да узмемо у обзир за награду цртеже који мање или више представљају већ помало извиканог И-Ти-ја. Не можемо, наравно, да тврдимо да се овом приликом баш нисмо и огрешили, али – за награду је долазило у обзир само шест цртежа! А то су, по нашем мишљењу, ови које видите.

Уз цртеже је стигао и већи број занимљивих писама на задату тему. Јовић Сања из Милића, на пример, жали нам се да нема дара за цртање, али да има све у глави и то толико да би могао да се направи читав један филм о ванземаљским бићима. Не можемо да јој помогнемо. Можемо једино да кажемо да њени поку-

шаји нису лоши. Вероватно сличан проблем има и читалац од којег смо добили само лист папира на којем пише: „Овде стоји ванземаљац!“ Уосталом, зашто му не бисмо веровали: ко може да тврди да су сви ванземаљци видљиви! Посебно занимљиво било је писмо Данила Косанова из Надаља. Позивамо га да за читаоце „Забавника“ напише нешто на ову тему, али мало једноставнијим језиком.

Најлепше цртеже послали су нам ученици ОШ „П.П. Његош“ из Зрењанина. Један од њих је и на списку награђених. Остале похваљујемо заједно са наставником који је све лепо организовао.

На крају – хвала на одзиву и честитке ауторима који су награђени са по 1.000 нових динара.

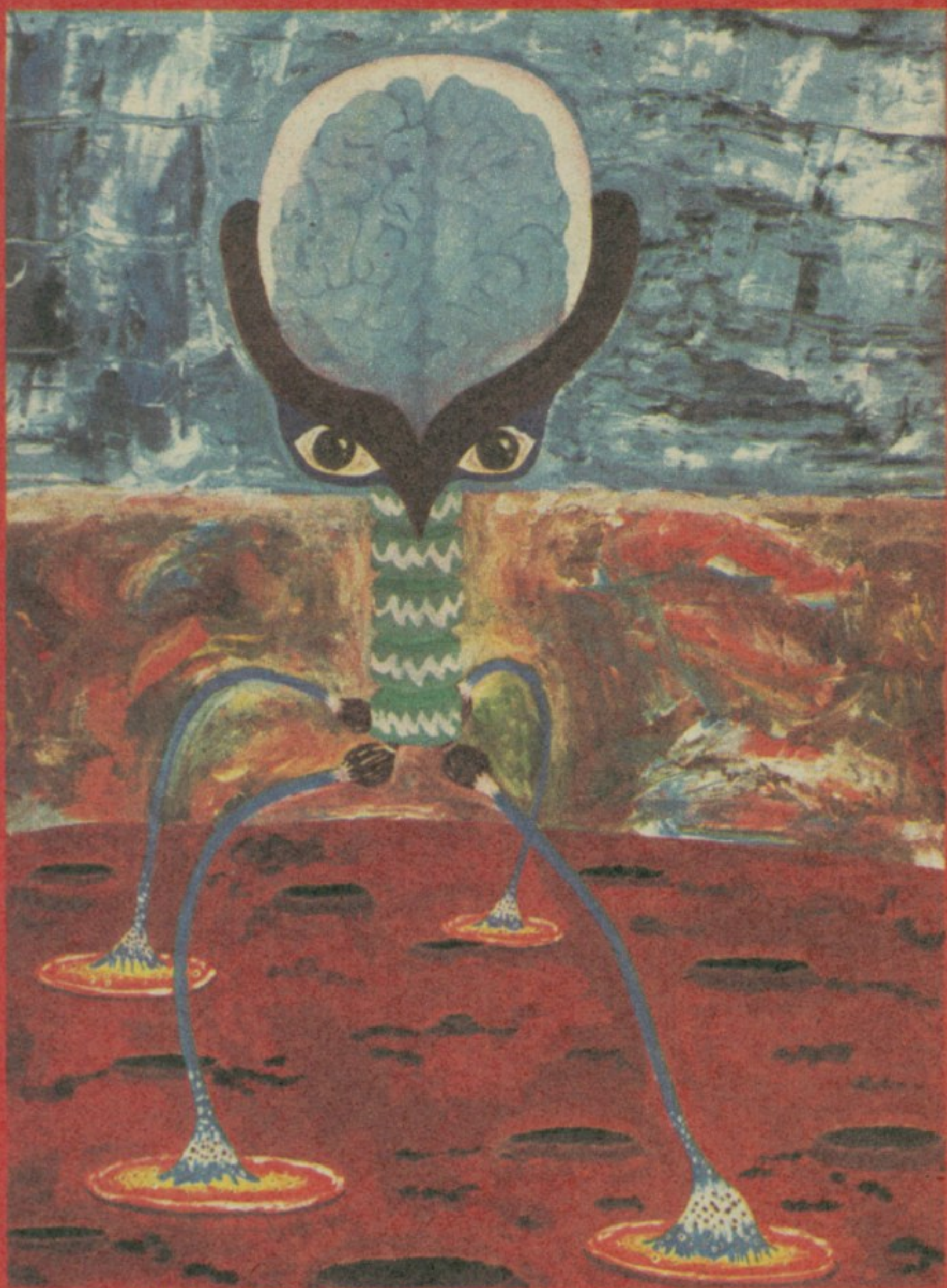
Д. Варагић

Мануела Филиповић Грчић, Дује Мараса 66, Синь

Сања Радовановић, Моше Пијаде 20, Вогошће

Владимир Шимунић, уч VI/2 О. Ш. „Соња Маринковић“, Нови Сад

Нуне Селими, VII раз. О. Ш. „П. П. Његош“, Зрењанин

Бранислав Вледосављевић, Баница 12, Снопље

Ненад Пезељ, Б. Паровића 5/а, Мостар

ПРАВО НА СЛАБОСТ

Молим те да ми помогнеш јер си ми заиста последња нада. Пре извесног времена моја нана (татина и стричева мама) нам је поверила да ће се стриц женити. Сви смо се тој вести обрадовали. Није прошло дуго кад је будућа стрина дошла у нанину кућу да се упознамо: одмах ми се допала јер је јако добра и увек спремна да помогне. Упркос томе дошло је до невоља јер је моја мама почела да измишља (а можда је то и истина?) неке приче о томе како нана више воли стрину и стрица, да будућој снахи преко мере угађа, све подређује њеним жељама, да нема ништа против да јој дође у кућу а нас није примила и све тако, у том стилу. Међутим, ја знам да је нана у време кад су се моји родитељи узели, живела са синовима у једној соби и да за нас заиста није било места (стриц је касније у дворишту направио још једну собу па су тако добили више простора). Знам и да нана, кад год прича о деци, подједнако лепо говори и о једном и о другом а исто тако и о мами и будућој стрини. Кад је једном приликом требало да проведем викенд код нана, мама ме је молила да јој о овим причама ништа не кажем. Али, иако ја нисам ништа рекла, нана ме је ипак питала зашто је мама и на кога љута. Покушавам колико могу да умирим маму, али то никако не успевам. Она ме и даље „бомбардује“ сумњама и причама тако да сам већ попустила у школи, немам више сна и уопште, не знам шта ћу.

ЛИДИЈА,
Нови Београд

Твоје писмо најбоље илустрира чињеницу да зрелост често нема везе са годинама. У целој тој ситуацији коју си изнела, ти си очигледно најтрезвенија и најзрелија. Очигледно је да се код твоје маме јавила љубомора која често погађа одрасле људе: сигурно је да она јако воли твоју нану и да су јој потребни њена љубав и наклоност. Доласком стрине она ту наклоност не губи али се у нанином животу појављује неко кога такође треба волети и прихватити. Сличне ситуације се дешавају и када се у породици роди млађи брат или сестра, па је старије де-

те љубоморно а да правог разлога за то – нема. Мами ћеш највише помоћи ако са њом поразговараш отворено а не би било лоше ни да тату упиташ за савет. Твоју стрину треба лепо да дочекате и прихватите јер ће она тако бити срећнија и умеће да вам узврати пажњу. Имајући у виду твоја размишљања и реаговања, сигурни смо да можеш да се поуздаш у своју снагу и зрелост и да те ове невоље више неће ометати у учењу. Чак и ако твој разговор с мамом не да видљиве резултате, треба да знаш да људи имају право на своје мале слабости и да оне нипошто не значе да те људе треба мање волети.

ОСВЕЖАВАЈУЋЕ МЛЕКО

Можеш ли да ми кажеш какво је то кокосово млеко?
АНА,
Ријека

Кокосово млеко, које се налази у незрелом плоду кокосовог ораха, је млечнобела течност која садржи 83% воде, 0,49% беланчевина, 5% шећера, 0,28% угљених

хидрата, 0,50% масти и веома је хранљиво и здраво. Даје се реконвалесцентима а служи и као укусно освежавајуће пиће.

Иначе, сам плод кокосовог ораха се вишеструко користи. Тако се зрео и иструтан кокос у неким земљама даје деци пре јела као лек против цревних паразита. Од спољњег влакнастог омота се праве застирачи, ужад, четке, итд. Од коре плода се израђују разни украсни предмети, а користи се и у винарској индустрији за пречишћавање вина. Од иситњеног и пре-

ПИСМО НЕДЕЉЕ

СКЛАДИШТЕ ГВОЖЂА

Молим те да ми објасниш јесу ли слезина и панкреас исто, а ако нису у чему је разлика. Сестра и ја никако да се сложимо око тога.

МИЛОШ,
Крушевац

Слезина је дугуљаст орган у горњем делу трбушне дупље, с леве стране испод дијафрагме, а подсећа на лимфне чворове. Овај орган има више улога: складиште је крви (може да садржи до 16% свеукупне крви организма), учествује у разарању црвених крвних зрнаца и са јетром у стварању жучних боја, ствара лимфоците, учествује у

одбрани организма од инфекције, представља складиште гвожђа итд. Сигурно си и ти приликом трчања више пута осетио бол у слезини. То није нимало опасно нити је знак неког обољења већ бол настаје услед контракција овог органа који код напорног физичког рада убацује у крвни опток сву резервну крв.

Гуштерача или панкреас је велика жлезда у трбушној дупљи иза желуца. Има двојаку улогу: преко изводног канала излучује гуштерачни сок који игра важну улогу у варењу скроба, масти и беланчевина. Панкреас директно у крв лучи хормоне инсулин и глюкагон који регулишу искоришћавање шећера у организму, а недостатак инсулина доводи до шећерне болести.

И још нешто, ако панкреас оболи, човек може без њега да живи, а без слезине не.

сованог језгра плода израђује се такзвана копра – од ње се добија уље и кокосова маст која се после користи за производњу сапуна и маргарина.

ЈОШ ДЕЦЕ

Напиши нешто о поријеклу мог имена.

ЈОСИП БУЉЕВИЋ,
Сплит

Јосип, од хебрејског јосефјак („нека бог дода“ тј. дао бог да се роди још деце).

ВОЛИ ДА СЕ ЉУЉА

Због радног времена мојих родитеља који раде у сменама, често се догоди да морам да причувам брата који сада има тек једанаест месеци. Није ми тешко кад спава, али када почне да плаче морам упорно да га љуљам. Једна другарица ми је рекла да постоји аутоматска љуљашка за бебе. Да ли је то истина?

МИРЈАНА,
Суботица

Твоја другарица је заиста у праву. Тако је на пример, недавно једна јапанска фирма произвела неку врсту аутоматске колевке. Она почиње да се љуља чим беба заплаче. Такође, аутоматски се укључује и касетофон на коме је снимљен глас родитеља или музика и различите песмице. Механизам колевке тачно разликује бебин плач од других гласова тако да се не може десити да почне да се љуља на глас одраслих укућана. Ова колевка у ствари више личи на седељку која може да се подешава за лежећи или полуседећи став бебе. Компанија која је производи препоручује је за бебе које имају преко три месеца. Али, као и сви нови производи веома је скуп и прерачунато у динаре њена цена би била око 35000. Теби ниш-

та друго не преостаје него да смислиш како ћеш сама најбрже и

најбоље забавити и успавати брата. А друго, он ће брзо порасти и све ће мање плакати.

КАРАТЕ – ДО МЕТОДЕ ТРЕНИНГА

Први пут штампане и детаљно објашњене 22 методе тренинга Шзолин Кунг Фуа, тренинг челичног длана, вежбе дисања и концентрације, пет песница унутрашњег Кунг Фуа (тигар, змија, ждрал и леопард), кинеско-окинављанске методе вежбања са теговима и опремом итд. Књига има више од 120 фотографија. Цена књиге 350 дина, плаћате поузећем. КИНЕСКИ БОКС Раваничка 9 11050 – Београд

НОВО!

ЛЕКОВИТИ ЗАЧИН

✉ Драги Забавниче, Једног лета била сам са родитељима у Грчкој. Мој брат и ја смо необично вољели да једемо њихове лепињице са месом зване гирос у које се ставља зачин оригинално. Интересира нас од којих се трава састоји овај додаток јелима.

Такође бих жељела знати како се припрема салата од коријена целера. Ту салату сам јела у хотелу „Ју-

гославија“ у Београду, а била је кисјела и припремљена на плочке. Уз много поздрава

МАЈА и БАКИ,
Сарајево

Оригано, на латинском *Origanum* у народу се још зове мравинац, мажуран, метвица, вранилова трава. *Origanum* је иначе биљни род са око 10 врста из породице уснатица. Код нас, уз рубове шума, расте обични мравинац (*Origanum vulgare*). Биљка (*herba Origanum*) садржи етерично уље и горке материје, а у народу се употребљава за лечење жутице, слабе пробаве, астме и друго. *Origanum dictamnus* (јеленска трава) расте у Грчкој и на Криту, а у античко доба је сматран за толико лековиту биљку да је по Виргилију она тобож „била у стању да забодену стрелу из тела извуче“.

Салата од целера може да се прави од пресног али и куваног корена. Ако ћеш је правити од пресног, онда једноставно очисти целер, исечи га на танке колутове (или још боље истружи на „резанце“), посоли и остави га да мало омениша, па га потом записели сирћетом, додај мало сенфа, уља и све добро измешај. Салата од куваног целера припрема се овако: обарени целер се ољушти, исече на танке колутове, стави у зделу, побибери, посоли, прелије уљем и сирћетом.

МОТОРИЗОВАНИ БИЦИКЛ

✉ Живим у малом месту у коме долазак „Политикиног забавника“ за нас представља прави доживљај. Молим вас да ми помогнете и кажете где могу да купим мали мотор за бицикл и колико он кошта.

ДЕЈАН РАДОВИЋ,
ОШ „25. мај“
Шавник

У специјализованој продавници „Југобицикл“ у Београду таквих малих мотора за бицикл нема и

речено нам је да се више не производе. Најбоље ће зато бити да се обратиш фабрици „Крушник“ из Ваљева која је производила овакве моторе и они те могу обавестити да ли се још могу набавити.

МАЛИ ЈАН

✉ Ово нам је трећи пут како вам пишемо, али никако да добијемо одговор на питање. Зато те молим, поштовани и уважени Забавниче, да нам, најзад, одговориш. Наиме, ми бисмо волели да знамо шта значи реч Yankee (Јенки)?

БОШКО и КОЉА,
Снопље

Јенки је реч непознатог порекла, можда потиче од холандског Јанке – деминутив од имена Јан. У седамнаестом веку овај израз употребљавали су у погрдном значењу британски војници за становнике Нове Енглеске, а касније и за све становнике северних држава САД. За време америчког грађанског рата (1961-65) тако су на југу називали војнике Уније. Крајем 18. века у Британији, а касније и у другим крајевима света, овај се назив често примењује за све Американце из САД.

МАРАТОНСКО ГЛАДОВАЊЕ

✉ Волео бих да ми одговориш ако знаш, које животиње могу најдуже да живе без хране?

АНДРИЈА,
Загреб

Занста је тешко одговорити на твоје питање. Према неким подацима до којих смо ми успели да дођемо, лосос може да издржи без хране више од сто дана, док су нени крокодили гладовали и дуже. Неке корњаче, опет, могу да „посте“ и преко пет стотина дана, а неки инсенти тврдокорилци остану живи и после хиљаду дана гладовања!

ПЕВАЛИ СУ ЈЕДНО ЛЕТО

✉ Чуо сам да су Џони Штулић (група „Азра“) и Јура Стублић (група „Филм“) свирали у истом саставу. Да ли је то тачно и ако јесте када је то било?

ОЛИВЕРА ВИЋЕНТИЋ,
Обреновац

Тачно је то што си чула. Џони Штулић и Јура Стублић свирали су 1977-78. у првобитној постави групе „Филм“.

У ЗНАКУ ФАО

✉ Молим те реци ми нешто о новчићу чији ти отисак шаљем.

ВЕСНА Б.
Београд

Новчић који имаш је 10 ирачких филса нованих у тиражу од 2 милиона комада 1975. године. Ово издање је било намењено Организацији уједињених нација за исхрану и пољопривреду чија је сирћеница ФАО.

НОВА, ПОПУЛАРНА КЊИГА

ЖИВОТИЊЕ У КУЋИ

када, како, зашто?

Пас, мачка, хрчак, заморче, птице, акваријум, тераријум. Избор, држање, исхрана, нега... Занимљивости, илустрације...

Цена Едиција У МИНИЈАТУРИ
200 Поштански фах 32
динара 11061 Београд
Плаћате поштару поузећем

НАРУЧЕНИЦА

Пошaljите ми _____ примерка књиге „Животиње у кући“, на адресу:

Име и презиме _____

Место _____

Адреса _____

ТАЈЛАНДСКИ БОКС – ФУТ КОНТАКТ АЗИЈЕ

Књига о најопаснијем борилачком спорту Даленог истока

- књига садржи специјалне технике напада и одбране, методе тренинга на врећи и фокусерима, нападне комбинације, спаринг, припреме за меч, итд...
- преко 200 фотографија снимљених за време ауторовог боравка на Тајланду
- технике демонстрирају кикбоксери из Муангсурин школе у Бангкоку

Књига која ће заинтересовати све оне који се баве борилачким спортовима и вештинама – цена 450 динара, плаћање поузећем, наручице на адресу: Ребац Зоран, Ц. Зузорић 55, 41000 Загреб

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Бокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Рујица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић, Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невздић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељко Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.
Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 276,00 динара, полугодична 552,00 динара, годишња 1.104,00 динара.

ПРЕПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 552,00 динара, полугодична 1.104,00 динара, годишња 2.208,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

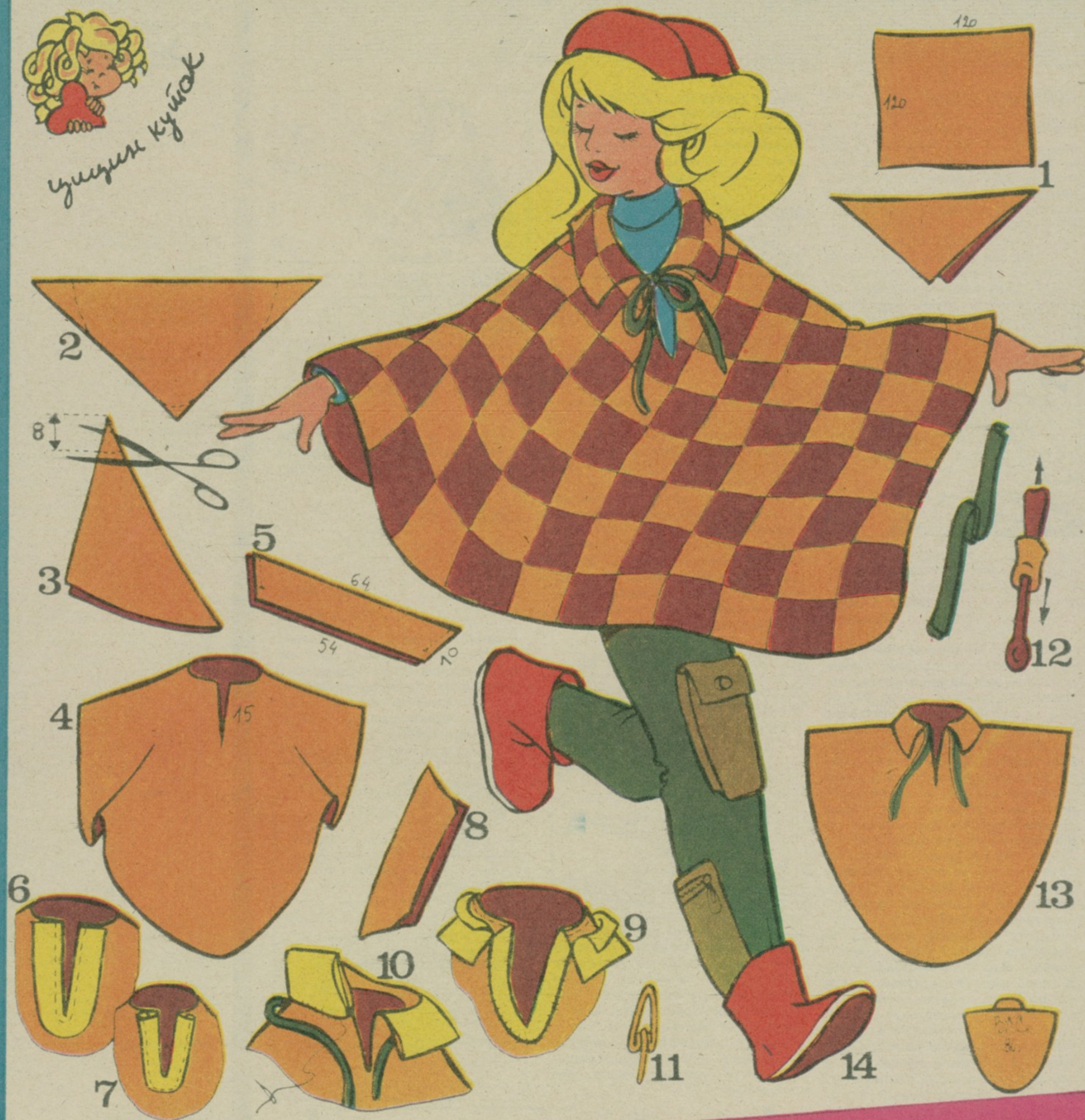
ПРЕПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	САД	DM	88 –
СР НЕМАЧКА	DM	88 –	
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75 –	
ФРАНЦУСКА	Ffr	248 –	
ШВЕДСКА	Skr	255 –	

Уплате из иностранства слати на де-визни рачун НО „Политика“ код „ИН-ВЕСТ БАНКЕ“ – Београд, број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

црвени кућик

КРАТКА ПЕЛЕРИНА

Примиче се пролеће а са њим и лепши дани. За те дане направите себи кратку пелерину од пунијег штофа, танког памучног ћебета или дебелог дубл фланела. За пелерину вам је потребно парче материјала димензија 120x120 cm (црт. 1) које ћете пресавити на троугао и засећи два супротна ћошка као на црт. 2. Ово засецање не сме да буде велико, него толико да можете руке да провучете испод пеле-

рине. Затим просеците отвор око врата као на црт. 3, па са предње стране засеците још 15 cm испод врата као на црт. 4. Димензије крагне дате су на црт. 5. Исеците два таква комада и прошијте по цртицама (немојте прошивати до краја) па крагну преврните (црт. 8). Прорез на предњем делу треба да обрубите неким тањим материјалом исте нијансе – то парче зашијте са лица (црт. 6), па га преврните на наличје, подвртите руб и зашијте га руком (црт. 7). Затим једну страну крагне са цртежа 8 зашијте са наличја као на црт. 9, па другу страну крагне пребаците на лице, подвртите и зашијте руком (црт. 10). Како крагна треба да буде пришивена у пресеку се види на црт. 11. Ако немате гвјтан, исеците траку од тањег штофа одговарајуће боје и нијансе дугу 1.5 m, а широку између 3 и 4 cm, пресавијте је по дужини и прошијте по дужини, па је преврните, помоћу блоке, (црт. 12) и тако ћете добити траку за везивање пелерине испод крагне. На сликама 13 и 14 се види како изгледа готова пелерина. Пелерину можете порубити по нанци или паспулirati, тј. општити је траном у одговарајућој боји.

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ:

УЩЕ НА

PAUL NORRIS
DON MOORE

НАШАВШИ СЕ У НЕЗАВИДНОМ ПОЛОЖАЈУ, СУ ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА НЕШТО ПРЕДУЗМЕ...

ТАЈЕ, УПОМОК! СПАСИ МЕ ОД ОВИХ ДВОЛИЧНИХ ПРИЈАТЕЉА!

СУ, ВРАТИ СЕ!

АЛИ, СУ ЈЕ УЛЕТЕЛА ПРАВО У РАЗБОЈНИКОВЕ РУКЕ...

СПАСИ МЕ!

ТИ МАЛА ЗМИЈО! НЕ НАСЕДАМ ЈА ТАКО ЛАКО!

ЏИМЕ, БРЗО! УЗЕЛА САМ ЊЕГОВ ПИШТОЛ...

ОЛИЧНО, СУ! ЕВО МУ...

АУУУУ!

ОСТАЛИ БЕЖЕ, ТУАХ ЏИМЕ!

ОДЛИЧНО! АЛИ, ИПАК ЋЕМО ПОВЕСТИ ОВОГА ОВДЕ! ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ!

КАСНИЈЕ...

НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО СТИКИ НА ВРЕМЕ!

ЈОШ МАЛО ПА СМО СТИГЛИ, КОЛУ!

ПЛАШИМ СЕ ДА ЋЕ НАС ОТКРИТИ!

НЕ БРИНИ, ОВАЈ SOS ЈЕ НАМЕЊЕН ПИЛОТУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, ПРЕМА ДОГОВОРУ, ПИЛОТ СЕ ПРИБЛИКАВАО ОДРЕБЕНОМ МЕСТУ...

ЕНО СИГНАЛА! ЗНАЧИ, ЏИМ ЈЕ УСПЕО!

ИЗНЕНАДА, ХЕЛИКОПТЕР ЈЕ НАДЛЕТЕО ГРУПУ РАЗБОЈНИКА КОЈИ СУ ЧЕКАЛИ У ЗАСЕДИ...

ПАЗИТЕ, ВИДЕО НАС ЈЕ!

ОВАМО! ОВДЕ СМО!

И ДОК СУ ЗБУЊЕНИ ЛУДИ У ЗАСЕДИ, ОСТАВШИ БЕЗ СВОГА ВОЂЕ, ПОСМАТРАЛИ...

...ХРАБРА ТРОЈКА СЕ НАШЛА У ХЕЛИКОПТЕРУ...

МИЛО МИ ЈЕ ДА СТЕ СВИ ДОБРО!

ПОГЛЕДАЈТЕ, РАЗБОЈНИЦИ БЕЖЕ ИЗ СЕЛА...

КРАЈ

